

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 26 - 27 kwietnia 2016 r.
na kierunku „filozofia”
prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
realizowanych w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:

przewodniczący: dr hab. Piotr Sikora, członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Robert Piłat, ekspert PKA**
- 2. dr hab. Leon Tomasz Miodoński, ekspert PKA**
- 3. dr Halina Kotikova, ekspert PKA ds. internacjonalizacji**
- 4. mgr Karolina Martyniak, ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia**
- 5. Łukasz Pietrzykowski, ekspert PKA ds. studentów**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filozofia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Poprzednia akredytacja (2010, I i II st., brak zaleceń) zakończyła się oceną pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w
Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów					
---	--	--	--	--	--

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólniakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólniakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – W pełni

Opis spełniania kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi..

1.1

Filozofia na UG jest stosunkowo niewielkim kierunkiem studiów 1, 2 stopnia. Efektywna liczba studentów na roku wynosi ok. 30 osób. Kierunek realizowany jest przez znacznych rozmiarów Wydział Nauk Społecznych. Również instytut odpowiedzialny za prowadzenie kierunku filozofia jest bardzo duży i obejmuje poza filozofią różne nauki społeczne.

Strategia rozwoju UG kładzie nacisk na elastyczność programów studiów w relacji do rzeczywistości społecznej, rosnący udział kierunków interdyscyplinarnych, otwartość na współpracę zagraniczną zarówno naukową, jak dydaktyczną (profesury gościnne), sięganie do nowoczesnej technologii wspierającej edukację. Przy tym wszystkim uczelnia deklaruje gospodarne korzystanie ze środków finansowych. Pozycja filozofii na uczelni wpisuje się wymienione cele i zarazem podlega ekonomicznym ograniczeniom. Powiązanie filozofii z wieloma dyscyplinami społecznymi w ramach bardzo dużego wydziału, a także bardzo nietypowe umieszczenie na Wydziale Nauk Społecznych jest potencjalnie korzystne instytucjonalnie i myślowo - to drugie ze względu na pożądany kontakt filozofii z innymi naukami. Z drugiej strony jednak, filozofia ma w tym kontekście stosunkową

mniejszą możliwość artykułowania szczególnych potrzeb uprawiania filozofii i kształcenia filozoficznego. Celem kształcenia na kierunku filozofia jest wykształcenie absolwentów posiadających ogólną wiedzę filozoficzną i metafizyczną, a także umiejętność samodzielnego zdobywania i analizowania tej wiedzy oraz formułowania własnego stanowiska popartego poprawnie skonstruowanymi argumentami. Na poziomie studiów I stopnia oferowane są trzy specjalności: kulturowo-estetyczna, teoretyczna i społeczno-etyczna. Na poziomie studiów II stopnia nie przewidziano odrębnych specjalności. Jednostka odpowiedzialna za prowadzenie kierunku filozofia podjęła uzasadnioną merytorycznie decyzję zachowania klasycznej koncepcji filozofii jako dyscypliny ogólnoteoretycznej. Zgodnie z przyjętą koncepcją, absolwent kierunku filozofia ma charakteryzować się zdolnością krytycznego myślenia, analizowania zjawisk i wytworów kultury, jasnego formułowania i precyzyjnego uzasadniania własnych poglądów, samodzielnego i szybkiego zdobywania wiedzy i umiejętności. Tak określone cele wpisują się w misję UG, którą jest „kształcenie cenionych absolwentów wyposażonych we wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne w życiu gospodarczo-społecznym opartym na wiedzy oraz wnoszenie trwałego wkładu w naukowe poznanie świata i rozwiązywanie jego istotnych problemów”. Biorąc pod uwagę charakter dyscypliny filozofia oraz niestabilny charakter współczesnego rynku pracy jest to koncepcja pozwalająca kształcić absolwentów, którzy mogliby zarówno podejmować dalsze badania naukowe w dyscyplinie filozofia, jak również znaleźć zatrudnienie poza instytucjami akademickimi. Na tle zauważalnej w Polsce tendencji, by „upraktyczniać” kształcenie na kierunku filozofia, koncepcja rozwijana na ocenianej jednostce jest oryginalna, dobrze uzasadniona i upodabniająca kształcenie filozoficzne do wzorców rozwijanych w wiodących ośrodkach filozoficznych, takich jak Oxford, Cambridge, czy Harvard.

Jeśli chodzi o wewnętrzną organizację studiów filozoficznych, nie budzi ona wątpliwości - określenie kompetencji według KRK, proporcje subdyscyplin filozoficznych są właściwe i stanowią dobry kompromis pomiędzy wymaganiem wszechstronnego wykształcenia a obszarami największych kompetencji i najsilniejszych zainteresowań filozofów w UG. Wydaje się, że stopniowo wyłania się w ostatnich latach wyraźniejszy profil filozofii na UG jeśli chodzi o badania i nauczanie. Wyłoniły się trzy mocne filary: etyka, estetyka, semiotyka (Uwaga: Pod skrótową nazwą „semiotyka” rozumie się tu pewien program złożony z badań semiotycznych, logicznych i metodologicznych), co pozwala na jasny komunikat skierowany do studentów - odpowiedzialną deklarację co do wiedzy, jaką można tu zdobyć.

1.2.

Zgodnie z deklaracją władz uczelni miejsce filozofii na UG jest stabilne - jeśli chodzi o typowe dziś oszczędnościowe strategie, filozofia podlega im w tym samym stopniu, co inne kierunki. Partycypuje w spłacaniu znacznego długu Wydziału, co nie ułatwia podejmowania działań rozwojowych.

Mimo to, plany rozwoju kierunku uwzględniają światowe tendencje rozwojowe filozofii zwłaszcza w/w obszarach: w formach nauczania coraz bardziej odchodzi się od metod podających (klasyczny wykład), na rzecz takich, które aktywizują studenta i pozwalają mu na wykształcenie umiejętności samodzielnego myślenia (np.: konwersatoria), treści kształcenia zawierają odniesienie do współcześnie toczonych dyskusji w światowej filozofii. Aby zwiększyć niewielkie zainteresowanie studiami filozoficznymi oceniana jednostka podejmuje działania mające na celu promowanie wykształcenia filozoficznego w regionie. Władze Jednostki deklarują starania o utrzymanie potencjału badawczego i stabilności kadry. Jeśli chodzi o treść i stopień realizmu przedstawionych planów ocenia ZO PKA jest pozytywna, chociaż ocena ta nie jest tak samo dobra we wszystkich zakresach. Nie budzi wątpliwości wytypowanie obiecujących kierunków własnych badań. Z kolei plany związane z obecnością filozofii w percepcji społecznej propagowanie wiedzy filozoficznej i oddziaływanie z otoczeniem uczelni są ciekawe i realistyczne w zakresie popularyzacji i propagowania, lecz mniej wyraziste jeśli chodzi o oddziaływanie otoczenia uczelni na kształcenie. Trudno powiedzieć jak są zbierane i wykorzystywane odpowiednie informacje - program filozofii na UG wydaje się mieścić w klasycznym nurcie kompetencji teoretycznych, krytycznych i refleksyjnych właściwych dla filozofii rozumianej jako teoria - wykorzystanie praktyczne nie jest tu wyróżniającym się celem. Również monitorowanie losów absolwentów w celu zbadania przydatności wykształcenia jest raczej wybiórcze, niesystematyczne - istniejące badania na poziomie uczelni są zbyt ogólne, by dostarczać akurat kierunkowi filozoficznemu odpowiednich informacji zwrotnych.

1.3.

Uchwałą Senatu UG nr 17/12 z dnia 29 marca 2012r studia o profilu ogólnoakademickim na kierunku filozofia zostały prawidłowo przyporządkowane do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny filozofia zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 roku (Dz.U. 179, poz. 1065) i załącznikiem do tego rozporządzenia.

Rada Programowa Kierunku Filozofia podkreśla przy tym, że ze względu na specyfikę studiów filozoficznych określone efekty kształcenia zawierają znaczące elementy wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych sięgających do innych obszarów wiedzy: nauk społecznych (dotyczy przedmiotów związanych z subdyscyplinami filozofii: filozofia społeczna, filozofia polityki), nauk ścisłych (dotyczy przedmiotów związanych z subdyscyplinami filozofii: logika, filozofia matematyki) oraz nauk przyrodniczych (dotyczy przedmiotów związanych z subdyscyplinami filozofii: filozofia przyrody, filozofia umysłu). W tym sensie studia na kierunku filozofia mają, w ogólnym tego słowa znaczeniu, charakter interdyscyplinarny.

Punkt ten nie budzi zastrzeżeń.

1.4.

Kryterium jest spełnione zarówno jeśli chodzi o spójność efektów kształcenia na kierunku z efektami ujętymi w KRK dla odpowiedniego obszaru kształcenia, jak i w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. Efekty kształcenia dla kierunku zostały wystarczająco dobrze określone: odpowiednio do kierunku i poziomu studiów, w sposób, który powinien być zrozumiały dla studentów a ich umiejscowienie w sylabusach jest adekwatne do treści przedmiotowych poszczególnych modułów. Przegląd sylabusów przedmiotów pokazuje, że konkretne efekty kształcenia zostały przyporządkowane nie tylko całym zajęciom, ale poszczególnym ich częściom, na przykład ćwiczeniom, pracy z lekturami itd. Sposób sformułowania efektów kształcenia pozwala na ich weryfikację. Efekty kształcenia określone dla studiów I stopnia (np. „Student zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla jednego z bloków głównych subdyscyplin filozoficznych: 1) logika, metafizyka, epistemologia, filozofia umysłu lub 2) etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna lub 3) estetyka, filozofia kultury”) pozwalają studentom przygotować się do uczestnictwa w badaniach. Efekty kształcenia określone dla studiów II stopnia (np. „Student dobiera i tworzy strategie argumentacyjne, konstruuje zaawansowane krytyczne argumenty, formułuje wszechstronne odpowiedzi na krytykę”) pozwalają studentom uczestniczyć w badaniach naukowych. Efekty określone dla obu poziomów studiów pozwalają też studentom nabyć zdolności potrzebne do odnalezienia się na rynku pracy

Sylabusy są publikowane w internetowym portalu studenta. Ponadto nauczyciele akademicki przedstawiają je studentom podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu. Efekty kształcenia są sformułowane w sposób przejrzysty oraz zrozumiały – co potwierdzili również studenci podczas spotkania z ZO PKA. Studenci nie zgłaszali również zastrzeżeń, co do możliwości weryfikacji efektów kształcenia na każdym etapie procesu kształcenia. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pierwszego stopnia stwierdzili, że metody nauczania przygotowują ich do prowadzenia prac badawczych, dalszej edukacji na studiach drugiego stopnia. Studenci drugiego stopnia pozytywnie ocenili możliwość włączania się w badania naukowe prowadzone przez ich nauczycieli akademickich, uznali też ofertę studiów za adekwatną do potrzeb wynikających z ich późniejszych planów zawodowych.

1.5.

1.5.1.

Jednostka nie prowadzi studiów przygotowujących do zawodu nauczyciela.

1.5.2

Program odzwierciedla założone efekty kształcenia. Obejmuje bowiem na I stopniu kształcenia wprowadzenie do filozofii, historię filozofii, moduł głównych subdyscyplin filozoficznych, moduł formalno-metodologiczny, translatorium i moduły specjalnościowe. Tak na przykład treści zawarte w module głównych subdyscyplin filozoficznych umożliwiają osiągnięcie efektu „Student zna za zależności pomiędzy głównymi subdyscyplinami filozoficznymi”, zaś treści przekazywane w ramach modułu formalno-metodologicznego umożliwiają osiągnięcie efektu „Zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla jednego z bloków głównych subdyscyplin

filozoficznych”. Na II stopniu treści programowe obejmują problemy współcześnie dyskutowane we wszystkich subdyscyplinach filozoficznych, szczegółowe zagadnienia historyczno-filozoficzne, a także translatoria oraz proseminaria i seminaria badawcze.

W przypadku niektórych przedmiotów nie jest łatwo powiedzieć, jaki procent zajęć jest ściśle powiązany z badaniami prowadzonymi w jednostce. Pewna część zajęć jest bowiem wymuszona koniecznością ogólnego wykształcenia filozoficznego. Jednakże zajęcia z problematyki objętej badaniami pracowników naukowych zatrudnionych w jednostce występują w znacznej liczbie dając szansę ambitnym, pragnącym włączyć się w badania studentom do własnych badań. Dotyczy to zwłaszcza zajęć na II stopniu. Przykładem może być kurs „Filozofia współczesna – zagadnienia szczegółowe”, prowadzony przez prof. Judyckiego, podczas którego podejmowane są zagadnienia współczesnego teizmu, podejmowane w badaniach przez prowadzącego.

1.5.3

Metody kształcenia na wizytowanym kierunku są zgodne z jego specyfiką. Dominują formy oparte na pracy z tekstem filozoficznym – jego analiza, dyskusja nad nim oraz prezentowanie przez studentów własnych jego interpretacji. Metody uwzględniają pracę indywidualną studenta oraz pracę w zespole. Na studiach pierwszego stopnia studenci przygotowują publiczne debaty, które mają ich przygotować do prowadzenia dyskusji filozoficznej i prezentowania własnych przemyśleń i badań w odniesieniu do tekstów filozoficznych. Na studiach drugiego stopnia większa część pracy odbywa się na konwersatoriach, proseminariach i seminariach, podczas których studenci podejmują pierwsze próby samodzielnego włączania się w badania naukowe. Również sami studenci podczas spotkania z ZO PKA ocenili stosowane metody kształcenia za adekwatne do ich kierunku studiów i zakładanych efektów kształcenia, podkreślając ich aktywizujący charakter. Zdaniem ZO PKA stosowane metody kształcenia przygotowują studentów I stopnia do prowadzenia badań naukowych, które w przypadku filozofii polegają zasadniczo na pracy z tekstami filozoficznymi – ich krytycznej analizie, formułowaniu własnej interpretacji, dyskusji z argumentami i wnioskami sformułowanymi przez innych filozofów i formułowaniu własnego stanowiska. Studenci podkreślili też, iż aktywizujący charakter prowadzonych zajęć w pełni pozwala im na zdobycie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w ich późniejszej ścieżce zawodowej. Przegląd sylabusów i wizytacja zajęć pokazuje dobre dostosowanie tempa i ilości materiału oraz czasu trwania kursów do opanowania materiału.

1.5.4

Studia I stopnia trwają 6 semestrów (1840h kontaktowych + 60h praktyk nie wliczonych do godzin dydaktycznych). Do ukończenia studiów I stopnia wymagane jest zdobycie 180 punktów ECTS. Ponieważ Uczelnia przyjęła, że 1 punkt ECTS odpowiada 25-30h pracy studenta, łączny nakład godzin pracy wynosi 4500h-5400h, czyli 750-900h w semestrze. W przypadku studiów II stopnia liczby te wynoszą odpowiednio: 4 semestry, 508h kontaktowych, 120 punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów, 3000-3600h łącznej pracy studenta (750-875h/semestr). Zdaniem ZO PKA szacowanie czasu pracy studenta zarówno w przypadku poszczególnych modułów, jak i całych studiów jest adekwatne do charakteru pracy filozoficznej (lektura tekstu i namysł nad nim, formułowanie własnej argumentacji, pisanie własnych tekstów filozoficznych). Pokazuje to m.in. uzasadniona różnica w proporcjach godzin kontaktowych i bezkontaktowych pomiędzy studiami I a II stopnia. W przypadku studiów II stopnia zdecydowana przewaga godzin bezkontaktowych uzasadniona jest bowiem tym, że na tym etapie studiów studenci powinni włączać się w badania naukowe, co ze względu na charakter dyscypliny filozofia, wymaga indywidualnej pracy. Adekwatnym tego odzwierciedleniem jest program studiów II stopnia, w którym przeważają zajęcia konwersatoryjne i seminaryjne pozwalające studentom na próby samodzielnego filozofowania. Należy zatem stwierdzić, że czas trwania studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.5.5

Na I stopniu studiów modułom powiązanych z prowadzonymi w jednostce prowadzącej oceniany kierunek badaniami naukowymi w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia jest

przyporządkowane 151 punktów ECTS, co stanowi 83.8% ogólnej liczby punktów ECTS. Na II stopniu studiów modułom powiązanim z prowadzonymi w jednostce badaniami przyporządkowano 112 punktów ECTS, co stanowi 93.3% ogółu punktów ECTS.

W programie studiów istnieje jednak sprzeczność odnośnie informacji dotyczących liczby punktów ECTS, które student zdobywa w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym. Informacje ogólne o programie studiów podają, że w przypadku studiów I stopnia jest to 158 ECTS, a w przypadku II stopnia: 91 ECTS. Z planu studiów wynika zaś, że na studiach I stopnia liczba godzin dydaktycznych wynosi 1840, zaś II stopnia: 840 h. Biorąc pod uwagę przelicznik 1 ECTS = 25-30h godzin pracy studenta, liczba ECTS koniecznych do zdobycia na studiach I i II stopnia w trakcie zajęć kontaktowych wynosi odpowiednio: 61.3-73.6 oraz 28-33.6. Rozbieżność powyższa wynika zapewne stąd, że określając w programie studiów liczbę punktów ECTS do uzyskania w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego nie uwzględniono iż część punktów ECTS, które student uzyskuje zaliczając dany moduł, uzyskuje on za indywidualną pracę bez bezpośredniego kontaktu z prowadzącym.

Innym niedociągnięciem sformułowanego programu jest brak wyraźnego określenia ile punktów ECTS student uzyskuje w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych właściwych dla danego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia (por. w § 4 ust. 1 pkt 2, 3, 6-10, 12, ust. 2-4, Rozporządzenia Min. NiSzW w sprawie warunków prowadzenia studiów, z dnia 9.10.2014). Pozostałe wymagania powyższej wymienionego przepisu prawa są spełnione.

1.5.6

Na studiach I stopnia możliwość wyboru zajęć związana jest zasadniczo z możliwością wyboru jednej z trzech specjalności (kulturowo-estetycznej, społeczno-etycznej lub teoretycznej). Poza specjalnościami zajęcia do wyboru dają studentom tylko 6 punktów ECTS, czyli niewielki procent ogólnej liczby punktów. Wliczenie w przedmioty do wyboru specjalności daje ogólną liczbę 64 punktów ECTS do wyboru, tj. 35% wartości wszystkich punktów ECTS. Trzeba jednak zaznaczyć, że studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili ofertę specjalnościową oraz sposób zapisu na nie – podkreślili fakt, iż uruchamiana jest każda z nich co daje im możliwość realnego kształtowania ścieżki studiów zgodnie z własnymi zainteresowaniami. Jednocześnie wyrazili wątpliwości co do oferty przedmiotów fakultatywnych, wskazując, iż zdarzają się sytuacje w których mają możliwość wyboru tylko jednego przedmiotu bez innych alternatyw. Wskazali jednocześnie, iż mając na uwadze szeroki program studiów zasadniczo fakt ten nie stanowi dla nich realnego problemu.

Na II stopniu studiów nie ma odrębnych specjalności, jednak zajęcia do wyboru zapewniają 74 punkty ECTS (60% wszystkich punktów).

1.5.7

Na studiach I stopnia zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i seminariów. Jeśli dany moduł obejmuje zajęcia w formie wykładu, poza nielicznymi wyjątkami towarzyszą mu ćwiczenia. Zajęć aktywizujących jest w sumie więcej niż prowadzonych metodami podającymi (950h wobec 890h). Takie zróżnicowanie form prowadzenia zajęć odpowiada charakterowi dyscypliny i pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym przygotowanie studentów do prowadzenia badań. Na II stopniu studiów konwersatoryjno-seminaryjne formy zajęć przeważają na formami podającymi jeszcze bardziej (510h wobec 330h) – co pozwala studentom na udział w badaniach i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Grupy ćwiczeniowe ograniczone do 15 osób dają gwarancję dobrego kontaktu ze studentami, komfort w prowadzeniu zajęć i możliwość dobrego sprawdzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Także studenci podczas spotkania ZO PKA pozytywnie ocenili dobór form zajęć do specyfiki ich kierunku, wskazując jednocześnie na zachowanie właściwej proporcji pomiędzy zajęciami teoretycznymi (wykładami) w odniesieniu do pozostałych form. Zdaniem studentów realizowane formy kształcenia, w tym poprzedzanie zajęć ćwiczeniowych zajęciami teoretycznymi, a także liczebność grup studenckich (minimalnie 15 osób na zajęciach ćwiczeniowych i 8 osób na zajęciach specjalnościowych) w pełni pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Studenci podkreślili jednocześnie, iż dobór form zajęć w odniesieniu do aktywizujących metod

kształcenia w pełni zaznajamia ich z problematyką badań naukowych związanych z ich kierunkiem. Zgodnie z rozdziałem 6 Regulaminu studiów UG studenci niepełnosprawni, znajdujący się w trudnej sytuacji losowej, a także studenci wybitnie uzdolnieni mogą zindywidualizować program kształcenia poprzez możliwość realizowania go w formie indywidualnego programu studiów lub indywidualnego programu studiów z opieką naukową.

1.5.8

Program studiów pierwszego stopnia przewiduje realizację do końca IV semestru obowiązkowych praktyk zawodowych w wymiarze 60 godzin. Ze względu na fakt, że Jednostka nie prowadzi studiów przygotowujących do zawodu nauczyciela, nie są to praktyki pedagogiczne. Ze względu na specyfikę dyscypliny filozofia, a także z uwagi na fakt, że oceniana Jednostka świadomie chce zachować ogólnoteoretyczny charakter studiów filozoficznych, praktyki zawodowe nie są łatwe do zorganizowania. Praktyki są realizowane w instytucjach, w których studenci mogą wykorzystywać wiedzę, umiejętności i kompetencje związane z ich kierunkiem studiów (zgodnie z Regulaminem praktyk są to: instytucje samorządowo-administracyjne, instytucje kultury, np. muzea, galerie, biblioteki, instytucje naukowo-badawcze, instytucje pożytku publicznego, np. fundacje; w/w Regulamin dopuszcza też, że studenci mogą odbywać praktyki uczestnicząc w badaniach naukowych prowadzonych przez poszczególnych pracowników IFSiD UG). Nie ma jednak centralnego systemu organizacji praktyk, lecz są one możliwe za sprawą sieci kontaktów indywidualnych, w dużej mierze pozyskiwanych z inicjatywy studentów. Część praktyk jest możliwa dzięki pracy wolontariackiej na rzecz czasopisma popularyzującego filozofię „Filozofuj”, które założyli i prowadzą pracownicy UG.. Strona formalna praktyk zawodowych nie budzi większych zastrzeżeń. Dla praktyk zawodowych określono zakładane efekty kształcenia (obejmujące - co uzasadnione – umiejętności i kompetencje społeczne związane z możliwościami odnalezienia się przez studenta w zawodowym, także pozaakademickim otoczeniu społecznym), przygotowano sylabus i przypisano punkty ECTS. Kwestie związane z ich realizacją reguluje Regulamin praktyk Instytutu Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego. (Analiza dokumentu wskazuje jedynie na pewną nieścisłość odnoszącą się do punktów ECTS – zgodnie z sylabusem zostały one przypisane dla praktyk zawodowych, jednak regulamin w §2 ust. 1 stwierdza, iż student punktów nie uzyskuje). Nad prawidłowością przebiegu praktyk zawodowych czuwa wyznaczony nauczyciel akademicki – kierownik praktyk zawodowych. Zaliczenie odbywa się na podstawie przedstawienia przez studenta dzienniczka praktyk, wraz z opisem ich przebiegu oraz opinią pracodawcy. Kierownik praktyk dokonuje analizy zgodności jej przebiegu w odniesieniu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Student może uzyskać zgodę na zwolnienie z obowiązku odbycia praktyk zawodowych na podstawie przedstawienia udokumentowanego zatrudnienia bądź wolontariatu w na stanowisku odpowiadającym specyfice praktyk. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywne opinie na temat praktyk zawodowych wskazali jednocześnie na możliwość swobodnego wyboru miejsc ich odbywania, co ich zdaniem pozwala na lepsze osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia i rozwój indywidualnych zainteresowań naukowych i zawodowych.

1.5.9

Jeśli chodzi o umiędzynarodowienie procesu kształcenia, to można stwierdzić, że sytuacja nie jest zła, ale też nie idealna. Ze względu na brak zainteresowania ze strony studentów, w ramach programu filozofii nie są prowadzone zajęcia w językach obcych, nie jest realizowany program w języku obcym, ani nie są prowadzone studia wspólnie z zagranicznymi uczelniami. Stworzeniu systematycznych studiów w języku angielskim nie sprzyja też mały napływ studentów z programu Erasmus+, choć kadra ma wystarczające kompetencje do tego przedsięwzięcia (nie ma dla tych studentów specjalnej oferty i studenci zagraniczni są włączani do grup razem ze studentami polskimi albo mają indywidualny plan zajęć i konsultacji.). W stosunku do polskich studentów ocenianego kierunku ważną rolę pełnią natomiast organizowane w IFSiD bloki wykładów zapraszanych profesorów - nie są to jednak kursy ujęte w programie tylko wykłady okazjonalne. (Trzeba nadmienić, że studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostępność tych wykładów). Jednym z elementów słabości w obszarze umiędzynarodowienia studiów – odpowiedzialnym za brak zainteresowania studentów zajęciami w języku angielskim – jest niezadowalający poziom nauczania języków obcych, na co wskazywali studenci podczas spotkania z ZO PKA. Program studiów

przewiduje natomiast przedmiot Translatorium, które ma przyswoić studentom umiejętności związane z tłumaczeniem obcojęzycznych tekstów filozoficznych – jednak zdaniem studentów, przy niskim poziomie lektoratów z języka angielskiego, wymiar zajęć i ich charakter jest niewystarczający do osiągnięcia znajomości słownictwa specjalistycznego. Jednocześnie studenci mają zapewnioną możliwość uczestnictwa w otwartych wykładach zagranicznych profesorów. O stopniu umiędzynarodowienia procesu kształcenia świadczy 1 praca licencjacka pisana w języku angielskim (Załącznik nr. 3)

1.6.

1.6.1

Kwestie rekrutacji na oceniany kierunek reguluje Uchwała Senatu UG nr 38/14 z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne w Uniwersytecie Gdańskim w roku akademickim 2015/2016. Rekrutacja odbywa się za pośrednictwem portalu internetowego. O przyjęciu na studia decyduje pozycja kandydata na liście rankingowej, opracowanej w oparciu o konkurs świadectw dojrzałości. Kandydaci na studia muszą zdać na egzaminie maturalnym następujące przedmioty: obligatoryjnie język polski i język obcy oraz do wyboru jeden z przedmiotów spośród: biologii, chemii, filozofii, fizyki i astronomii, geografii, historii, matematyki, WOS-u. Przewidziano także regulacje dotyczące osób z tzw. „starą maturą” oraz osób z maturą międzynarodową. Wszystkie informacje na temat procesu rekrutacji zamieszczone są na stronie internetowej. Istnieje lekka nadwyżka zgłoszeń w stosunku do liczby osób przyjętych. Podobnie jak na innych uniwersytetach obserwuje się znaczny nadmiar zapisów w stosunku do liczby osób rzeczywiście podejmujących studia (proporcja ok. 100 do 30). Jeśli chodzi o studia 2 stopnia istotne są oceny z pierwszego stopnia studiów, przy czym wdrożona jest procedura oceny kwalifikacji zdobytych na innych studiach i innych kierunkach, polegająca na przeliczeniu ocen na dyplomie na punkty kwalifikacyjne według odpowiednich wzorów. Osoby niestudujące wcześniej filozofii nie mają osobnych kursów wyrównawczych, lecz zachęcane są do dobrowolnego udziału w zajęciach dla I stopnia. Nie jest to rozwiązanie idealne, lecz wobec narzuconych przez Władze Uczelni ograniczeń finansowych, które uniemożliwiają zapłatę za ewentualne prowadzenie takich kursów – jedyne możliwe. Zdaniem ZO PKA procedury i zasady rekrutacji są bezstronne, zaś wzory, służące przeliczaniu ocen z egzaminu maturalnego (w przypadku studiów I stopnia) lub ze studiów (w przypadku studiów II stopnia) zapewniają równe szanse w rekrutacji. Również studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili przepisy związane z rekrutacją, ich zdaniem są one transparentne, powszechnie dostępne i nie dyskryminują którejkolwiek z grup kandydatów. Limity przyjęć są adekwatne do potencjału organizacyjno – dydaktycznego wydziału i pozwalają na właściwą selekcję kandydatów.

1.6.2

Senat Uniwersytetu Gdańskiego przyjął uchwałę nr 53/15 w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się, określającą zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Potwierdziwszy zgodność efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów z efektami kształcenia oferowanymi przez Uczelnię, można zostać przyjętym na studia, a część zajęć zaliczyć bez konieczności uczestniczenia w nich. Procedura potwierdzania efektów kształcenia wygląda następująco: Kandydat zgłasza się na wybrany wydział, gdzie zostaje mu przydzielony konsultant (pracownik wydziału, który dobrze zna program studiów i jest specjalistą w dziedzinie, w której kandydat ma doświadczenie). Kandydat wypełnia wniosek aplikacyjny, w którym zawiera informacje o swoim doświadczeniu i wynikających z niego efektach uczenia się, a także gromadzi dowody potwierdzające posiadanie deklarowanych efektów. Konsultant pomaga kandydatowi wykazać, że zdobyte przez niego efekty uczenia się odpowiadają efektom kształcenia, które zdobywa się podczas zajęć na studiach. Weryfikacji adekwatności i prawdziwości dowodów oraz zgodności efektów uczenia się z efektami kształcenia dokonuje asesor (pracownik wydziału o podobnych kompetencjach, jak konsultant), który może ustalić z kandydatem formę dodatkowej weryfikacji efektów. Komisja po zapoznaniu się z

materiałami, opinią asesora wydaje decyzję o przyjęciu kandydata na studia oraz o zaliczeniu określonych przedmiotów i przyznaniu punktów ECTS. Kandydatowi można nadać indywidualny tok studiów.

Oceniana Jednostka posiada pozytywną ocenę programową, a więc zgodnie z art. 170e Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, jest uprawniona do potwierdzania efektów uczenia się na kierunku filozofia poza systemem studiów. Dotychczas jednak nie było przypadku realizacji tego prawa.

1.7.

1.7.1

Sylabusy są w reguły zaopatrzone w szczegółowe opisy narzędzi sprawdzających wiedzę i umiejętności studentów. Stosuje się wszystkie zwyczajowe formy sprawdzania: Częstkowe weryfikowanie zdobycia zakładanych efektów kształcenia odbywa się w trakcie trwania poszczególnych przedmiotów poprzez bieżącą ocenę przygotowania studenta do zajęć, przygotowanie przez studenta pracy pisemnej, wypowiedzi ustnej, prezentacji, referatu, udział w dyskusji, czy zaliczenie kolokwium. Końcowe zaliczenie przedmiotu odbywa się w formie pisemnej bądź ustnej. W przypadku niektórych przedmiotów w sylabusach określono procentowe składowe ocen końcowych dla w skład których wchodzi ocena bieżąca oraz ocena z egzaminu. Nie wszystkie prace etapowe są archiwizowane, lecz było ich do wglądu wystarczająco dużo by sporządzić opinię. Przeważnie mają charakter kilkustronicowych esejów, czasem są to prezentacje (dostępne w archiwum w postaci wydruków slajdów). Dostępne są również niektóre prace sprawdzające polegające na pytaniach wymagających opisowych odpowiedzi. Oto kilka przykładów:

(1) Zajęcia „Współczesne zagadnienia w estetyce” (2 stopień, 1 rok), prace w postaci wydruków prezentacji. Zostały oceniono wysoko: występują jedynie oceny 4 i 5. Tylko sporadycznie znajdują się na pracach ogólne uwagi oceniające takie jak: „OK”, „bez rewelacji”, w kilku przypadkach jest też jednozdaniowa uwaga merytoryczna. Prace te są na dobrym poziomie, lecz z ocen i niezwykle skromnych komentarzy nie wynika zasada pozwalająca zrozumieć dlaczego jedne są dobre, a inne bardzo dobre.

(2) Zajęcia „Fenomenologia, strukturalizm, poststrukturalizm” (wykład do wyboru przez studentów 1 lub 2 roku studiów II stopnia). W archiwum znajdują się obszerne i dobrze napisane prace. Tylko niektóre z nich zawierają nadmiar oczywistych, encyklopedycznych treści typu „Wikipedia”, niepotrzebnych i filozoficznie nieciekawych - nie mówią one też wiele o kompetencji piszących. Nie zawierają one jednak żadnych komentarzy wykładowcy ani uzasadnień ocen.

(3) Zajęcia „Filozofia pozytywistyczna” – moduł do wyboru dla studentów studiów II stopnia. Praca egzaminacyjna z pytaniami otwartymi. Trzy pytania: o zasady pozytywizmu, o prekursorski wobec pozytywizmu charakter filozofii Hume’a, o pogląd L. Flecka na opis naukowy. Każde pytanie oceniane było na max. 5 punktów. Prawie wszystkie prace otrzymały ocenę 15/15, z niewielkimi wyjątkami kiedy było 14/15. Brak uzasadnienia tak wysokiej i nie zróżnicowanej punktacji.

Ogólnie trzeba stwierdzić, że sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności są liczne, zróżnicowane i konsekwentnie realizowane. Studenci podczas spotkania z ZO PKA stosowane metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia ocenili jako właściwe, dostosowane do specyfiki kierunku i zakładanych efektów kształcenia. Podkreśli to zwłaszcza w odniesieniu do metod ustnych oraz do przygotowywanych dyskusji i analiz tekstów – w opinii studentów te metody najbardziej wspomagają ich w procesie uczenia się. Ten aspekt nie budzi zastrzeżeń i ocena ZO PKA w tym punkcie jest wysoka. Niepokoi natomiast skromność - praktyczny brak - informacji zwrotnych, komentarzy na egzemplarzach prac pisemnych oraz mało zróżnicowane i na ogół wysokie oceny. Nawet jeśli odnośne opinie przekazywane są ustnie to pozostaje problem brak śladu po uwagach i uzasadnieniach oraz prawdopodobnie zbyt niski poziom wymagań sprawiający, że prawie wszyscy osiągają maksymalne oceny. W tym punkcie ocena byłaby zaledwie zadowalająca i wyraźna sugestią poprawienia odnośnej praktyki.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia na poziomie praktyk zawodowych reguluje Regulamin praktyk Instytutu Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego oraz rozdział 3 Regulaminu Studiów UG. Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie praktyk zawodowych odbywa się poprzez analizę ich przebiegu (wynikająca z dzienniczka praktyk) z możliwością osiągnięcia w ich

trakcie zakładanych efektów kształcenia. Ostatecznego zaliczenia, po dokonaniu analizy, dokonuje kierownik praktyk zawodowych.

Regulacje odnoszące się do procesu dyplomowania opisano w rozdziale 5 Regulaminu Studiów. Weryfikacja na etapie procesu dyplomowania obejmuje napisanie przez studenta pracy dyplomowej, której tematyka związana jest z kierunkiem studiów, oraz zdanie egzaminu dyplomowego w trakcie którego student odpowiada na 3 pytania, z czego na jedno odnoszące się do tematyki pracy dyplomowej, a 2 do toku studiów. Na podstawie przeglądu wybranych losowo prac dyplomowych (po Zał. Nr 3 do niniejszego raportu) ZO PKA stwierdza, że tematyka prac dyplomowych odpowiada celom i efektom kształcenia określonym dla ocenianego kierunku. Oceny są zasadniczo adekwatne (z niewielką tendencją do zawyżania), niestety recenzje nie zawsze są dostatecznie informatywne. Pytania na egzaminie dyplomowym nie zawsze odpowiadają w/w przepisom: w niektórych przypadkach ich tematyka jest zbyt wąska i ściśle związana z tematem pracy (przykłady: Angelika Ochrycewicz, studia I stopnia. Temat pracy: „Epifania Twarzy na tle twórczości Emmanuela Levinasa”. Wszystkie pytania na egzaminie licencjackim dotyczą filozofii Levinasa: 1) Krytyka ontologii u E. Levinasa; 2) Levinas a filozofia dialogu w omówieniu filozoficznym; 3) Krytyka koncepcji kartezjańskiej u Levinasa. Wojciech Proszkowski, studia I stopnia, temat pracy: „Pojęcie wiary w twórczości Sorena Kierkegaarda”. Pytania na egzaminie licencjackim: 1) Egzystencjalizm a inne kierunki filozofii XX wieku; 2) Koncepcja aktu wiary Kierkegaarda; 3) Wymiar poznawczy wiary w koncepcji Kierkegaarda)

Dlatego ZO PKA nie do końca może się zgodzić z oceną studentów, iż zarówno tematyka pracy dyplomowej, jak również zakres pytań egzaminacyjnych w trakcie egzaminu dyplomowego w pełni pozwalają na weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do poziomu studiów z uwzględnieniem wiedzy, umiejętności i postaw. Ocena studencka jest adekwatna w większości przypadków, ale nie we wszystkich.

1.7.2

Na poziomie ogólnouczeniowym w zakresie oceny studentów stosuje się przepisy wynikające z rozdziału 6 Regulaminu Studiów UG w którym szczegółowo określono stosowaną skalę ocen oraz wymagania procentowe dla poszczególnych ocen. Zdaniem ZO PKA system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia – wyżej opisany – jest przejrzysty, rzetelny, wiarygodny i zapewnia porównywalność wyników na tyle, na ile jest to możliwe w dyscyplinie filozofia.

Ocenę ZO PKA potwierdzają także opinie studentów. Studenci podczas spotkania z ZO PKA przyjęty system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia ocenili za sprawiedliwy, przejrzysty i obiektywny na każdym z etapów procesu kształcenia. Wskazali, iż ich zdaniem żadna z grup studentów nie jest dyskryminowana. Studenci pozytywnie ocenili terminowość uzyskiwania informacji o wynikach egzaminów i zaliczeń. Ponadto studenci są zadowoleni z przestrzegania przez nauczycieli akademickich deklarowanych metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia także z możliwości uzyskania wglądu do prac zaliczeniowych oraz uzyskania uzasadnienia otrzymania poszczególnych ocen. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili przypisane poszczególnych punkty ECTS uzasadniając to faktem należytego ich wyliczenia w odniesieniu do ich rzeczywistego nakładu pracy.

3. Uzasadnienie:

1.1. Jednostka sformułowała spójną, oryginalną i uzasadnioną (m.in. w oparciu o doświadczenia i wzorce krajowe i międzynarodowe) koncepcję kształcenia, która jest zgodna z strategią i misją UG.

1.2. Sformułowana koncepcja kształcenia uwzględnia tak najnowsze tendencje rozwojowe dyscypliny filozofia, jak rozpoznany przez autorów koncepcji kontekst otoczenia społeczno-kulturalnego – również z jego szybko zmieniającym się rynkiem pracy, na którym pewne wysoce teoretyczne umiejętności, jakie może dać studiowanie filozofii mogą okazać się bardzo przydatne. Rozpoznanie wydaje się zasadniczo trafne, pomimo braku systematycznej procedury uzyskiwania informacji z zewnątrz i od absolwentów; pozytywnym wyjątkiem jest współpraca ze szkołami, dzięki której powstaje wiedza na temat potrzeb filozoficznych w edukacji.

1.3. Formalne przyporządkowanie ocenianego kierunku studiów do obszaru kształcenia oraz dziedziny nauki i dyscypliny naukowej jest poprawne.

1.4. Zajęcia planowane są ze świadomością efektów kształcenia i zdolnością do wykazania jak poszczególne formy i treści zajęć przyczyniają się - i w jakim stopniu - do zdobycia określonej wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznej (co potwierdzają przedstawione sylabusy). Zwraca szczególnie uwagę odpowiednie powiązanie efektów kształcenia i sposobów weryfikacji danych umiejętności, np. egzaminu ustne, zaliczenie ćwiczeń, kolokwia itd. powiązane są z osobnymi zestawami efektów kształcenia.

1.5. Program studiów i metody nauczania umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Program spełnia też odpowiednie przepisy prawa. Od strony formalnej poprawy wymaga uspoźnienie dokumentacji dotyczącej liczby punktów ECTS uzyskiwanych w bezpośrednim kontakcie z osobą prowadzącą oraz wskazanie liczby punktów ECTS w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych dla dyscypliny filozofia. Wspomniane braki formalne nie wpływają jednak negatywnie na proces kształcenia na ocenianym kierunku. Realną słabością tego ostatniego jest jednak niewielki stopień umiędzynarodowienia studiów. Można postulować pewne ulepszenia zmiany, w szczególności intensywniejszą wymianę w zakresie programu Erasmus zarówno studentów jak pracowników.

1.6. Proces rekrutacji przebiega poprawnie – jego kryteria są sprawiedliwe, jasno określone i stanowią wyraz rozsądnego kompromisu pomiędzy chęcią zdobycia jak najlepszych studentów a naciskiem niżej demograficznego i kryteriów finansowych związanych z dotacją dydaktyczną.

1.7. Jeśli chodzi o system sprawdzania i oceniania to od strony jego założeń – zakładanych form monitorowania postępów w uczeniu się i oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – należy go ocenić pozytywnie. Niestety nie wszystkie jego założenia są realizowane – poprawy wymaga zwłaszcza kwestia informacji zwrotnej otrzymywanej przez studenta (np. treściowość recenzji prac dyplomowych), a także adekwatność ocen do poziomu prac i odpowiedzi (da się zauważyć tendencja do zawyżania ocen).

W zakresie oceny studenckiej koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku – z uwzględnieniem programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia, stosowanych form i metod ich weryfikacji, a także możliwości indywidualizacji procesu kształcenia w pełni odpowiada specyfice kierunku i potrzebom studentów.

W związku z powyższym uzasadnieniem kryterium należy uznać za w pełni spełnione.

4. Zalecenia

Zaleca się: Wyeliminowanie wskazanych braków formalnych w dokumentacji punktacji ECTS. Podjęcie działań mających na celu większy stopień internacjonalizacji procesu kształcenia: m.in. poprawić jakość lektoratów z języków obcych, silniej powiązać treści lektoratów (słownictwo) z kierunkiem studiów filozoficznych. Poprawić informację zwrotną uzyskiwaną przez studentów w procesie oceny, w zakresie prac etapowych i dyplomowych; zwrócić większą uwagę na problem zawyżania ocen.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz

sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe na ocenianym kierunku posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Pracownicy wliczeni w minimum kadrowe reprezentują wszystkie kanoniczne subdyscypliny filozofii, które też są ujęte w planie studiów. Kadre naukowe Instytutu Filozofii Socjologii i Dziennikarstwa w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów stanowi zespół 22 pracowników w tym z tytułem profesora – 2, doktorów habilitowanych – 7, doktorów – 12, magistrów – 1. Zatrudnienie opiera się na mianowaniu i umowie o pracę na czas nieokreślony. Minimum kadrowe dla studiów I stopnia stanowi 7 samodzielnych pracowników naukowych (w tym 1 profesor) oraz 10 doktorów, zaś na studiach II stopnia: 7 samodzielnych pracowników naukowych (w tym 2 profesorów) oraz 6 doktorów. Ponadto w Jednostce zatrudnionych jest i zajęcia prowadzi 11 pracowników nie stanowiących minimum kadrowego, w tym 8 doktorów i 3 magistrów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku wynosi 1:10,5 (18/189) ZO PKA stwierdza, że minimum kadrowe kierunku filozofia spełnia wszystkie warunki określone w rozporządzeniu MNiSW (z 03.10.14; Dz. U. z 2014 r. poz. 1370) oraz w obowiązującej Ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym.

2.2

Kadra naukowa prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku dysponuje kwalifikacjami potwierdzonymi osiągniętymi stopniami i tytułami naukowymi oraz publikacjami naukowymi gwarantującymi uzyskanie założonych celów i efektów kształcenia na I i II stopniu studiów filozoficznych. Struktura kwalifikacji kadry obejmuje podstawowe specjalności: historyczno-filozoficzną, metodologiczno-logiczno-epistemologiczną, ontologiczno-metafizyczną, etyczno-społeczną, estetyczno-kulturową.

Na straży solidnej dydaktyki stoi zarówno dyrekcja Instytutu, jak również Rada Programowa Kierunku Filozofia, sprawujące pieczę nad odpowiednim przygotowaniem programów zajęć oraz ich realizacji w oparciu o reprezentatywną literaturę przedmiotu. Przydział zajęć odpowiada wyspecjalizowanym kwalifikacjom kadry, zgodnie z ich afiliacją do zakładów naukowo-dydaktycznych. Struktura zakładów jest względnie kompletna (przy stosunkowo niedużej liczbie pracowników): Zakład Estetyki i Filozofii Kultury, Zakład Etyki i Filozofii Społecznej, Zakład Historii Filozofii Starożytnej, Średniowiecznej i Nowożytnej, Zakład Logiki, Filozofii Nauki i Epistemologii oraz Zakład Metafizyki, Filozofii Religii i Filozofii Współczesnej. Obsadę zajęć konsultuje Dyrekcja Instytutu z kierownikami zakładów.

W zainteresowaniach badawczych kadry mieszczą się zagadnienia należące do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a także kompetencje specjalistyczne. Pracownicy legitymują się odpowiednim doświadczeniem w prowadzeniu klasycznego zespołu przedmiotów filozoficznych. Dlatego też nacisk położono na przedmioty historyczno-filozoficzne i z zakresu filozofii systematycznej. Wylaniają się trzy „wiodące” dziedziny badań: etyka, estetyka, semiotyka (uwaga: Pod skrótową nazwą „semiotyka” rozumie się tu pewien program złożony z badań semiotycznych, logicznych i metodologicznych).

Na podstawie oceny dorobku naukowego kadry dydaktycznej ZO PKA stwierdza, że kwalifikacje merytoryczne kadry dydaktycznej pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Hospitacja wybranych zajęć dydaktycznych pozwala też stwierdzić, że również kompetencje

dydaktyczne kadry są wystarczające do tego celu. Wysoki poziom badań naukowych prowadzonych w ocenianej Jednostce ma odzwierciedlenie w wysokim poziomie zajęć dydaktycznych z filozofii na I i II stopniu kształcenia (co dowodzą przeprowadzone hospitacje zajęć dydaktycznych), przyczyniając się do kształcenia u studentów samodzielnego i krytycznego myślenia, kreatywności i otwartości na problemy współczesnego świata.

2.3

Podstawowe cele polityki kadrowej, deklarowane przez ocenianą jednostkę, to: wspieranie indywidualnego rozwoju nauczycieli akademickich, szczególnie młodej kadry, eliminowanie osób nie spełniających warunków nakładanych przez Ustawę Prawo o Szkolnictwie Wyższym oraz dbanie, by zapewnione było minimum kadrowe. Tak określona polityka kadrowa jest całkowicie spójna z koncepcją kształcenia i – zasadniczo – z planami rozwoju kierunku. Pewnym mankamentem tak określonej polityki kadrowej jest nieuwzględnienie w niej tworzenia zespołów badawczych. W Jednostce istnieje świadomość wagi tego aspektu polityki kadrowej dla rozwoju kierunku – co ujawniło się na spotkaniach ZO PKA zarówno z kadrami, jak i z władzami Jednostki. Świadomość ta nie jest jednak dostatecznie wyraźnie ujęta w dokumentach.

Co do skuteczności realizacji polityki kadrowej należy stwierdzić, co następuje: Wydział Nauk Społecznych UG posiada kategorię B, co ma istotne znaczenie dla statusu IFSiD, pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie kierunku filozofia i możliwości dalszego rozwoju. Chodzi przede wszystkim o ograniczone środki finansowe, jakimi dysponuje jednostka. W tych okolicznościach istotnym kryterium, jakie kierują się władze uniwersytetu, jest dodatni bilans godzin dydaktycznych. Spowodowało to w ostatnich latach, że oceniana jednostka uszczuplił się o 10 etatów. Widać niedobory kadrowe, zwłaszcza w Zakładzie Logiki, Filozofii Nauki i Epistemologii. Jeśli w najbliższej przyszłości nie nastąpi radykalna zmiana, wówczas w perspektywie kolejnych lat – gdy samodzielni pracownicy nauki zaczną przechodzić na emeryturę – dojdzie do zapaści kadrowej. Jeśli więc chodzi o utrzymanie ciągłości kadry i uzyskanie uprawnień habilitacyjnych, to w sytuacji obecnego i trwającego już od jakiegoś czasu zamrożenia zatrudnień plan wydaje się tylko życzeniem. Komisja nie znalazła wystarczająco konkretnych informacji i deklaracji ze strony władz Wydziału i Uczelni, które zamieniłyby te życzenia w konkretne plany. Rozwojowi badań nie sprzyja także podniesione w stosunku do innych ośrodków pensum dydaktyczne (210 godzin dla profesorów i 240 dla adiunktów). Niemniej jednak potencjał naukowy Instytutu jest dość znaczny. W dającej się przewidzieć przyszłości nastąpią kolejne awanse naukowe (profesury tytułowe), w szczególności zaś habilitacje (przynajmniej 4), co w istotny sposób przyczyni się do wzmocnienia Instytutu. Pracownicy starają się również o uzyskanie finansowania własnych projektów badawczych w instytucjach krajowych i zagranicznych. Co z kolei stanowi dowód dynamizmu i aktywnej postawy pracowników IFSiD.

Nie ma przeszkód w rozwoju kontaktów międzynarodowych, ale kontakty te mają charakter indywidualizowany. Współpraca ta owocuje w licznych wspólnych projektach międzynarodowych i wspólnych publikacjach. Przykładem może być Virtue Study – międzynarodowa grupa badawcza utworzona wspólnie z Institute for the Study of Human Flourishing (University of Oklahoma). Pracownicy również są zaangażowani w innych międzynarodowych zespołach badawczych (np. wspólny projekt z Uniwersytetem w Cagliari, projekt z Uniwersytetem w Gandawie) i biorą udział w międzynarodowych konferencjach. Mają też miejsce pobyty naukowe i staże za granicą – Notre Dame University (USA), Uniwersytet Aberdeen (Wielka Brytania), Ghent University (Holandia). Brakuje jednak rozwiniętych zinstytucjonalizowanych form badawczej współpracy międzynarodowej. Brak stałych umów o wymianie naukowej. Ze spotkań z pracownikami wynika, że pracownicy mogą otrzymać dofinansowanie na udział w stażach i konferencjach międzynarodowych, ale dotacje są rozwiązywane raczej indywidualnie a nie systemowo – pracownicy nie posiadają stałego funduszu (np. w ramach badań statutowych) przeznaczonego na współpracę międzynarodową, każdy pracownik musi starać się o dofinansowanie poszczególnych wyjazdów zagranicznych. Liczba osób przyjeżdżających do instytutu kilkakrotnie przekracza liczbę osób wyjeżdżających. Niestety w niewielkim tylko stopniu wykorzystuje się międzynarodowe programy współpracy dla pracowników i studentów, takie jak Erasmus (studenci – 2 osoby, pracownicy – 0). Wymiana z zagranicznymi ośrodkami akademickimi jest także niezbyt wielka: zazwyczaj w wymiarze jednego pracownika w ciągu roku.

2.4

W WNS UGŚą prowadzone badania naukowe w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia i skupiają się one na zasadniczych problemach filozoficznych: ontologii, epistemologii, etyki, estetyki, logiki, historii filozofii. Zakres prowadzonych badań odpowiada aktualnemu stanowi wiedzy filozoficznej, z uwzględnieniem jej pluralizmu. Wyniki badań publikowane są w wysoko punktowanych wydawnictwach krajowych i zagranicznych. Są one również podstawą zdobywania kolejnych stopni i tytułów naukowych. Publikacje za lata 2013-2015 obejmują (z podziałem na Zakłady):

Zakład Estetyki i Filozofii Kultury ogólnie 27 publikacji, w tym w tym 3 publikacji w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (*Miscellanea Anthropologica et Sociologica*, 10 pkt; *Przegląd Socjologiczny = Sociological Review*, 10 pkt) oraz 1 publikacja w wysoko punktowanym czasopiśmie o zasięgu krajowym.

Zakład Etyki i Filozofii Społecznej ogólnie 35 publikacji, w tym 2 publikacje w wysoko punktowanym czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym (*Rivista di Estetica*, 10 pkt; *Semiotica*, 10 pkt) oraz 5 publikacji w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym (*Diametros*, 10 pkt; *Analiza i Egzystencja*, 9 pkt), ponadto 1 książka w języku włoskim wydana zagranicą.

Zakład Historii Filozofii Starożytnej, Średniowiecznej i Nowożytnej, ogólnie 32 publikacji, w tym 1 w wysoko punktowanym czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym (*Miscellanea Anthropologica et Sociologica*, 10 pkt), oraz 2 publikacje w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym (*Roczniki Filozoficzne*, 14 pkt; *Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*, 10 pkt), ponadto 1 książka w języku polskim.

Zakład Logiki Filozofii Nauki i Epistemologii ogólnie 16 publikacji, w tym 7 publikacji w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (*Synthese*, 35 pkt; *History and Philosophy of Logic*, 20 pkt; *European Review*, 10 pkt; *Journal of Applied Non-Classical Logics*, 10 pkt; *Foundations of Science*, 10 pkt; *Journal of Philosophical Logic*, 10 pkt; *Studia Logica*, 20 pkt), ponadto 1 książka w języku angielskim wydana zagranicą i 1 książka w języku polskim.

Zakład Metafizyki, Filozofii Religii i Filozofii Współczesnej ogólnie 81 publikacji, w tym 1 publikacja w wysoko punktowanym czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym (*Philosophia*, 10 pkt) oraz 8 publikacji w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym (*Studia Philosophica Wratislaviensia*, 9 pkt; *Studia Philosophiae Christianae*, 9 pkt; *Przegląd Filozoficzny. Nowa Seria*, 10 pkt; *Hybris*, 9 pkt; *Filozofia Nauki*, 10 pkt), ponadto 1 książka w języku polskim i 3 redakcje książek w języku polskim.

Ogółem publikacje 191

w tym:

w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym 14

w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym 16

książki w języku obcym 2

książki w języku polskim 3

redakcje książek 3

2.5

Program studiów zarówno w odniesieniu do przedmiotów podstawowych i kierunkowych, jak również do seminariów oraz zajęć fakultatywnych skorelowany jest z kompetencjami badawczymi pracowników naukowo-dydaktycznych. Potwierdzają to zarówno przygotowane sylabusy, jak również hospitacje wybranych zajęć dydaktycznych. Badania pracowników naukowych mają największy wpływ na program studiów II stopnia, w którym umieszczono takie moduły, jak np. „Problemy współczesnej epistemologii”, „Współczesne zagadnienia w antropologii filozoficznej”, czy „Filozofia nauki/logiki – zagadnienia szczegółowe”. Przedmioty te mają w większości charakter konwersatoriów, na których dyskutuje się kwestie badane przez prowadzącego. Taka sytuacja jest w pełni uzasadniona ze względu na specyfikę dyscypliny, w której na I stopniu trzeba zasadniczo wprowadzać studentów w dotychczasowe, klasyczne osiągnięcia filozofii, co umożliwia podejmowanie na II stopniu studiów bardziej samodzielnej refleksji i uczestnictwa w aktualnie toczących się debatach filozoficznych. Wykorzystanie rezultatów badań prowadzonych przez pracowników widać także z bardziej

zindywidualizowanej pracy z najbardziej zaangażowanymi studentami – m.in. w kołach naukowych. Informacje uzyskane przez ZO PKA wskazują bowiem, że aktywności studentów w kołach naukowych oraz ich publikacjach. Próby te sytuują się w preferowanych w Instytucie dziedzinach badawczych. Większość z kół działa w sposób nieformalny, tzn. nie jest włączona oficjalnie w działalność studenckiego ruchu naukowego UG. W opinii studentów – członków tych kół – dla sprawnego ich działania nie jest potrzebna procedura formalizacji. Uzasadnili to faktem, iż podstawą ich działalności jest uczestnictwo we wspólnych dyskusjach, co umożliwia im rozwijanie umiejętności nabytych w toku studiów, a w ocenie studentów do podjęcia takich aktywności zbędna jest formalizacja ich działalności. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili możliwość udziału w pracach naukowych we współpracy z nauczycielami akademickimi. Podkreślili ich otwartość i zróżnicowanie zainteresowań filozoficznych, co umożliwia każdemu studentowi realizowanie własnych zainteresowań naukowych. Studenci nawiązują współpracę ze środowiskiem lokalnym, a także krajowym także dzięki pomocy nauczycieli akademickich, co przejawia się głównie poprzez udział studentów w sympozjach, debatach i zjazdach o tematyce filozoficznej (W ramach Koła Filozoficznego zorganizowano także jedną ogólnopolską konferencję studencką (Kim jest człowiek? Gdańsk 2010) oraz dwie debaty studenckie ze studentami KUL (Czym jest wolność?, Lublin 2009; *Czy szczęście jest kwestią szczęścia?* Lublin 2010), a także wyjazdy filozoficzne do Lublina na Tygodnie Filozoficzne (2008, 2009, 2010, 2012), Pobierowa (2009) i Łączyna (2012). Do efektów spotkania się Koła Filozoficznego należą też dwa napisane wspólnie przez studentów artykuły:

1. „Czym jest szczęście? Analiza zagadnienia na podstawie koncepcji Władysława Tatarkiewicza”, który ukazał się w czasopiśmie *Analiza i Egzystencja* 21 (2013), <http://egzystencja.whus.pl/wp-content/uploads/2014/08/AiE-nr-21.pdf>
2. Is Conceptualizing „Physical Consciousness” Conceptualizing Consciousness? (artykuł niepublikowany)

Ponadto studenci biorą udział w działalności towarzystw filozoficznych (PTF, PTFT, GTN).

3. Uzasadnienie

2.1. Pracownicy odpowiedzialni za prowadzenie kierunku stanowią wystarczającą i kompetentną kadre naukowo-dydaktyczną, która zapewnia minimum kadrowe dla prowadzenia studiów filozoficznych I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim zgodnie z przepisami prawa.

2.2. Pracownicy legitymują się wysokimi kompetencjami w zakresie filozofii, to znaczy ontologii, epistemologii, logiki, metodologii nauk, historii filozofii starożytnej, nowożytnej i współczesnej, etyki, estetyki, filozofii społecznej i politycznej, filozofii nauki, filozofii kultury. Pracownicy prowadzą zajęcia zgodne ze swoimi kompetencjami merytorycznymi i dydaktycznymi.

2.3. Realizacja polityki kadrowej umożliwia jak dotąd właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji. Ograniczenia finansowe nie sprzyjające zatrudnianiu nowych, młodych naukowców grożą jednak pojawieniem się w niedalekiej przyszłości kłopotów kadrowych. Brak systemowego wsparcia finansowego nie sprzyja też umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4. Przedstawiony dorobek naukowy pracowników IFSiD, odpowiedzialnych za prowadzenie kierunku filozofia jednoznacznie wskazuje, że oceniana jednostka jest bardzo dobrym ośrodkiem badań naukowych. Na uznanie zasługuje różnorodność zakresów zainteresowań badawczych pracowników oraz legitymizujące je publikacje naukowe (monografie, rozdziały w monografiach, artykuły w czasopismach krajowych i zagranicznych).

2.5. Efekty prowadzonych w IFSiD badań naukowych znajdują odzwierciedlenie w programie kształcenia na kierunku filozofia.

Zalecenia:

Podjąć działania zmierzające do zapewnienia ciągłości pokoleniowej kadry Instytutu na kierunku filozofia.

Podjąć działania zmierzające do obniżenia pensum dydaktycznego dla pracowników naukowo-dydaktycznych do poziomu odpowiednio 210h i 180h dla adiunktów i profesorów.

Podjąć działania zmierzające do systemowego rozwiązania finansowego wspierania umiędzynarodowienia badań i kadry naukowo-dydaktycznej.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Pomimo, że filozofia jest kierunkiem ściśle teoretycznym IFSiD legitymuje się efektywną współpracą z otoczeniem zewnętrznym i dotyczy trzech wymiarów współpracy: 1. z jednostkami oświaty (edukacja filozoficzna); 2. z instytucjami kultury i urzędami miasta (popularyzacja filozofii); 3. ze środowiskiem gospodarczym, społecznym, kulturalnym i oświatowym (organizacja praktyk zawodowych).

Praktyki zawodowe wbudowane są w program studiów na kierunku filozofia. Wydział zarówno zachęca jak wspomaga indywidualne nawiązywanie kontaktów z instytucjami w celu odbycia praktyk. W grę wchodzi tu instytucje kultury, oraz media. W celu organizacji praktyk zawodowych podpisano umowy z interesariuszami zewnętrznymi: biblioteki, szkoły, muzea, fundacje oraz firmy prywatne.

Zasadniczą rolę pełni współpraca IFSiD z jednostkami oświatowymi, przyjmując bardzo praktyczny wymiar corocznych Warsztatów Filozoficzne dla szkół Trójmiasta (od 2011 r.), comiesięcznych wykładów dla licealistów, organizacji Olimpiady Filozoficznej, zajęć w Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Obecnie trwają zaawansowane rozmowy dotyczące utworzenia uniwersyteckiej klasy humanistycznej o profilu filozoficznym w jednym z liceów gdańskich. Instytut podejmuje również działania popularyzujące filozofię: debaty filozoficzne w lokalnych kawiarniach, współpraca z Urzędem Miasta Gdańska oraz przy edycji pisma "Filozofuj!" (jest ono przedsięwzięciem pozauniwersyteckim, lecz z ważnym udziałem osób z Instytutu, a część studentów na zasadzie wolontariatu bierze udział w tworzeniu tego czasopisma). Nie ma danych mówiących o tym, czy otoczenie zewnętrzne przyczynia się w jakiś sformalizowany sposób do kształtowania efektów kształcenia. Z jednej strony – ze względu na wysoce teoretyczną specyfikę kierunku – jest to zrozumiałe. Z drugiej strony, można by jednak oczekiwać większego zainteresowania ze strony Jednostki bardziej systematycznym zbieraniem informacji zwrotnych choćby z miejsc odbywania przez studentów praktyki – na temat najbardziej cenionych zasobów wiedzy, umiejętności i kompetencji praktykantów – niezależnie od bezpośredniego wpływu takich informacji na określenie efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Mimo w/w braków można jednak mówić o wpływie pośrednim otoczenia społeczno-kulturowego, jako że Instytut jest stosunkowo aktywny jeśli chodzi o obecność jego pracowników oraz studentów kierunku filozofia – jako filozofów – w środowiskach pozaakademickich. Z rozmów z pracownikami wynika, że przy konstruowaniu prowadzonych przez siebie modułów (treść i efekty kształcenia) biorą pod uwagę informacje uzyskiwane od uczestników w/w wydarzeń, jakie aspekty wykształcenia filozoficznego są ważne dla ludzi nie będących filozofami akademickimi.

Działania Instytutu prowadzącego kierunek filozoficzny w zakresie kontaktów z otoczeniem medialnym, biznesowym, administracyjnym itd. nie są bardzo intensywne, lecz istnieją i rozwijają się - szczególnie w zakresie szkolnictwa i mediów. Wspieranie pisma „Filozofuj” trzeba uznać za znaczny wkład do kultury filozoficznej w Polsce. W innych miejscach podejmowano dawniej próby stworzenia popularnego pisma filozoficznego, lecz tamte pisma te nie przetrwały, podczas gdy wiele wskazuje na to, że „Filozofuj” odniósł sukces i rozwija się. Dlatego całościowa ocena tej części działalności

powinna być pozytywna.

3.2

IFSiD nie prowadzi obecnie studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne.

3. Uzasadnienie

IFSiD podejmuje cenne inicjatywy dla popularyzacji filozofii oraz nawiązania ograniczonych formalnych i intensywnych nieformalnych kontaktów z otoczeniem gospodarczym i społecznym, dzięki czemu udaje się z jednej strony informować środowisko o możliwościach edukacyjnych w obszarze filozofii, z drugiej strony zapewnić studentom właściwe formy odbywania praktyk zawodowych.

4. Zalecenia

Zaleca się podjąć działania w kierunku bardziej systematycznego zbierania informacji, jaki zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów i absolwentów filozofii jest ceniony przez otoczenie społeczne uczelni.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – W pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Zajęcia dydaktyczne odbywają się głównie w nowoczesnych budynkach Wydziału Nauk Społecznych, będącego częścią kampusu UG. Studenci mają zapewniony dostęp do wystarczającej liczby sal wykładowych, ćwiczeniowych i komputerowych.

Zajęcia odbywają się w 14. salach dydaktycznych o powierzchni 50-60 m² (w tym 6. wyposażonych w rzutnik, ekran i nagłośnienie), 3. salach dzielonych o powierzchni całkowitej 120m² każda (każda wyposażona w rzutniki, 1 komputer, nagłośnienie), 2. audytoriach (230 i 170 miejsc, wyposażonych w projektory, ekrany, wizualizery, nagłośnienie, komputery stacjonarne, mikrofony). Konsultacje oraz seminaria dyplomowe odbywają się w gabinetach poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych (15 gabinetów).

Studenci mają też do dyspozycji: 2. pracownię komputerowe (22 i 24 komputery, internet, rzutnik, ekran, tablica multimedialna), 1. pracownię on-line (9 komputerów Mac, rzutnik, nagłośnienie), czytelnię w Bibliotece IFSiD (74 m², 15 miejsc dla czytelników, 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, kserokopiarka). W położonej w pobliżu Biblioteki Głównej UG znajduje się 560 miejsc dla czytelników, 83 komputery z dostępem do Internetu, sieć Eduroam w całym budynku, 64 komputery w bibliotekach specjalistycznych. Biblioteka Główna UG dysponuje też pokojami do

pracy indywidualnej, z której mogą korzystać studenci, doktoranci oraz pracownicy
Studenci filozofii mogą korzystać także ze Studia Radiowego, studia fotograficznego oraz niektórych pomieszczeń dopiero powstającego Studia Telewizyjnego (tablica interaktywna, komputer z oprogramowaniem do montażu filmów, telewizor).

Instytut dysponuje obszernymi pomieszczeniami dla administracji: gabinety dyrekcji (3), sekretariat (komputery, kserokopiarki, skanery, zaplecze socjalne).

Wszystkie pomieszczenia w których odbywają się zajęcia dydaktyczne są objęte zasięgiem bezprzewodowo Internetu.

Zdaniem ZO PKA infrastruktura dydaktyczna i naukowa zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów kierunku filozofia zakładanych efektów kształcenia, zaś w przypadku studentów II stopnia – również udziału z badaniami.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili jakość infrastruktury naukowo – dydaktycznej, podkreślając jej nowoczesność. W opinii studentów jest ona adekwatna do specyfiki kierunku i pozwala w pełni osiągnąć zakładane efekty kształcenia. Studenci wyrazili zadowolenie z dostosowania wielkości sal do liczebności grup zajęciowych, a także z dostępności infrastruktury na potrzeby działalności studenckiej (naukowej, społecznej, kulturalnej).

4.2.

IFSiD zapewnia studentom dostęp do księgozbioru Biblioteki Głównej UG, znajdującej się w pobliżu Instytutu oraz z Biblioteki IFSiD. Biblioteka Główna jest w pełni nowoczesną placówką dysponującą księgozbiorem liczącym ok. 1,5 mln vol., w tym książek – 1.028.301 vol., czasopism – 320.535 vol., zbiorów specjalnych – 171.806 jedn. Biblioteka posiada ponad 500 miejsc dla czytelników, w tym 170 stanowisk komputerowych. Ponadto do dyspozycji studentów jest Biblioteka IFSiD, w której znajdują się dzieła klasyków filozofii, podręczniki oraz najnowsza literatura filozoficzna. Udostępnia ona swoje zbiory zarówno na miejscu jak i do wypożyczenia. Dysponuje ogółem 11.203 vol., w tym: z filozofii – 3.140 vol., logiki – 364 vol., etyki – 349 vol., z socjologii – 4.163 vol., dziennikarstwa – 687 vol., innych – 1596 vol.. W bibliotece znajduje się 15 miejsc dla czytelników oraz 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Księgozbiór uzupełnia się stosownie do bieżących potrzeb dydaktycznych w porozumieniu z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, tak, by dostęp studentów do literatury wskazywanej w sylabusach, był zapewniony.

Studenci mogą też korzystać z Wypożyczalni Międzybibliotecznej, umożliwiającej uzyskanie literatury z bibliotek krajowych i zagranicznych oraz z Oddziału Zbiorów Specjalnych, w którym zgromadzono zasoby audiowizualne, w tym dostęp do 10 specjalistycznych baz i 3128734 książek elektronicznych.

Biblioteka IFSiD wraz z Biblioteką Główną UG oraz innymi bibliotekami Trójmiasta tworzy zwarty system biblioteczno-informacyjny, który stanowi część Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego (NUKAT).

W ocenie studentów dostępny księgozbiór i katalog czasopism w pełni odpowiada ich potrzebom (w tym w zakresie dostępności literatury obowiązkowej). Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili godziny pracy bibliotek i sposób ich funkcjonowania. Studenci mają zapewniony dostęp do zasobów elektronicznych (bazy bibliograficzne, bazy pełnotekstowe, Wirtualna Biblioteka Nauki itp.). Wypożyczenia odbywają się w oparciu o system elektroniczny, którego funkcjonowanie studenci ocenili pozytywnie.

4.3. Jednostka nie prowadzi studiów na odległość.

Wykładowcy i studenci filozofii mają dostęp do platformy edukacyjnej pozwalającej na nauczanie na odległość. Tą techniką nie są jednak prowadzone żadne kursy ani ich fragmenty. Pewne możliwości platformy są używane w celu udostępniania materiałów niezbędnych do zajęć.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii jest wprawdzie minimalne, lecz technologie te są dostępne na UG - w tym dostępne dla filozofów - i są osoby potrafiący ich używać. Ze względu na specyfikę studiów i ich organizację (małe grupy, dobry kontakt osobisty studentów z prowadzącymi) nie zachodzi potrzeba sięgania do tych środków. Ostatecznie w tym punkcie lepiej jest uznać, że ocena jest niemożliwa i wstrzymać się z jej wydaniem.

3. Uzasadnienie oceny

IFSiD zapewnia studentom zarówno nowoczesną przestrzeń, adekwatną do studiowania filozofii, jak i

dostęp do literatury fachowej z zakresu filozofii, w tym literatury obowiązkowej i zalecanej. Istnieje możliwość korzystania z bogatej oferty czasopism polskich i zagranicznych w wersji klasycznej i elektronicznej. Studenci ocenianego kierunku mają dostęp do nowoczesnych baz danych.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Opieka dydaktyczna

Studenci mają zapewnioną opiekę dydaktyczną nauczycieli akademickich podczas ich dyżurów, których terminy i daty są dostosowane do potrzeb studentów. Studenci mogą kontaktować się także z nauczycielem za pośrednictwem Portalu studenta, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej. Ponadto dla każdego z roczników powoływany jest opiekun roku (nauczyciel akademicki) oraz starosta (student). W trakcie spotkania ZO PKA ze studentami pozytywnie ocenili oni zakres opieki dydaktycznej oraz dostępność nauczycieli akademickich, w tym udostępnianie przez nich dodatkowych materiałów dydaktycznych, które umożliwiają im lepsze osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Studenci mogą zgłaszać uwagi, spostrzeżenia i sugestie bezpośrednio do władz jednostki, a także za pośrednictwem opiekuna roku, bądź starostów. W opinii studentów taki sposób rozwiązywania problemów i przekazywania informacji jest bardzo skuteczny i odpowiada ich potrzebom. W ocenie studentów przyjęcie rozwiązań sformalizowanych byłoby nieskuteczne i generowałoby powstawanie zbędnych dokumentów. Analogicznie studenci odnoszą się do kwestii zgłaszania zapotrzebowania na zasoby biblioteczne.

W sylabusach znajdują się wszystkie niezbędne informacje na temat poszczególnych przedmiotów (np. nazwa, forma zajęć, forma zaliczenia przedmiotu, liczba godzin, liczba punktów ECTS, literatura, tematyka zajęć, zakładane efekty kształcenia). Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostępność sylabusów, w tym ich treść z uwzględnieniem przydatności literatury zalecanej. Zgodnie z Regulaminem studiów UG studenci mogą zindywidualizować proces kształcenia poprzez studiowanie w formie indywidualnego programu studiów lub indywidualnego programu studiów z opieką naukową. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili możliwości indywidualizacji – w tym przebieg procedury uzyskiwania zgody na studiowanie w tym trybie. Zasady przyznawania poszczególnych form ocenili za przejrzyste i sprawiedliwe.

Opieka naukowa

W ramach działalności naukowej studenci mogą uczestniczyć w pracach kół naukowych działających na WNS. Większość z kół działa w sposób nieformalny, tzn. nie jest włączona oficjalnie w działalność studenckiego ruchu naukowego UG. W opinii studentów – członków tych kół – dla sprawnego ich działania nie jest potrzebna procedura formalizacji. Uzasadnili to faktem, iż podstawą ich działalności jest uczestnictwo we wspólnych dyskusjach, co umożliwia im rozwijanie umiejętności nabytych w toku studiów, a w ocenie studentów do podjęcia takich aktywności zbędna jest formalizacja ich działalności. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili możliwość udziału w pracach naukowych we współpracy z nauczycielami akademickimi. Podkreślili ich otwartość i zróżnicowanie zainteresowań filozoficznych, co umożliwia każdemu studentowi realizowanie własnych zainteresowań naukowych. Studenci podkreślili również możliwość swobodnego wyboru promotora pracy dyplomowej, jak również możliwość wyboru jej tematu związanego z własnymi zainteresowaniami. Prace dyplomowe są weryfikowane programem antyplagiatowym. Studenci wyrazili duże zadowolenie z oferowanych form wsparcia naukowego, w tym wsparcia WNS dla nieformalnie działających zgrupowań studentów. Dodatkowo studenci wskazali, na szeroką otwartość nauczycieli przejawiającą się np. w formie dodatkowych konsultacji dla studentów (poza konsultacjami obowiązkowymi).

Opieka materialna

Zasady korzystania z pomocy materialnej reguluje Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom Uniwersytetu Gdańskiego. Studenci mają zagwarantowaną każdą z form pomocy, które przewiduje ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym w art. 173. Regulamin jest zasadniczo zgodny z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, jak również z kodeksem postępowania administracyjnego. Przyznawaniem wszystkich form pomocy materialnej zajmuje się Wydziałowa Komisja Stypendialna, a odwołaniami od jej decyzji Odwoławcza Komisja Stypendialna. Studenci – członkowie Wydziałowej Komisji Stypendialnej, którzy stanowią większość jej składu – podczas spotkania z ZO PKA wskazali, iż praca w komisji jest zgodna z założeniami przepisów, a wszystkie decyzje zapadają na drodze demokratycznego głosowania. Członkowie Samorządu Studenckiego podczas spotkania z ZO PKA wskazali, iż współpracują z władzami UG w ustalaniu szczegółowych przepisów związanych z pomocą materialną.

Wątpliwości budzi procedura przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów przez Wydziałową Komisję Stypendialną (zgodnie z § 2 pkt. 1 Regulaminu), powoływaną przez Dziekana (§ 2 pkt. 2 Regulaminu). Art. 175 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym określa, iż stypendium rektora przyznawane jest przez rektora na wniosek studenta. Ustawa w art. 175 ust. 4 przewiduje, iż „kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej lub rektor przekazują uprawnienia w zakresie przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, zapomogi oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów odpowiednio komisji stypendialnej lub odwoławczej komisji stypendialnej”. Konkludując, do kompetencji rektora należy wydawanie decyzji w sprawach stypendium rektora dla najlepszych studentów, a na wniosek samorządu studenckiego może on przekazać uprawnienia w tym zakresie Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Dodatkowo art. 174 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje, iż środkiem odwoławczym od decyzji w przypadku stypendium rektora dla najlepszych studentów jest złożenie przez studenta wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a według Regulaminu (§ 2 pkt. 7) dla wszystkich form pomocy materialnej przewidziano postępowanie dwuinstancyjne.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili system przyznawania pomocy materialnej, oceniają go jako sprawiedliwy i przejrzysty. Wyrazili również zadowolenie z wysokości poszczególnych form pomocy.

Studenci spoza Trójmiasta mają zapewnioną bazę noclegową w 10 domach studenckich. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili zadowolenie z liczby dostępnych miejsc noclegowych, a także z proporcjonalności ceny do warunków w domach studenckich. Pozytywnie ocenili także dostępność obiektów usługowych w obrębie kampusu UG.

Na ocenianym kierunku nie jest prowadzone kształcenie na odległość.

Studenci w trakcie spotkania z ZO PKA wyrazili ogólnie wysokie zadowolenie ze studiowania na ocenianym kierunku. Do pozytywnych aspektów studiowania jednogłośnie zaliczyli dostępność nauczycieli akademickich oraz zróżnicowanie ich działalności naukowej i poglądów filozoficznych, co ich zdaniem pozwala na realizację zainteresowań naukowych wszystkich studentów. Do negatywnych aspektów procesu kształcenia zaliczyli zbyt duże sformalizowanie procesu kształcenia, polegające, jak

to określili, na konieczności załatwiania zbyt wielu spraw w trybie formalnych pisemnych podań i próśb, a także – występujące od czasu do czasu – problemy z bieżącym przekazywaniem konkretnych informacji związanych z tokiem studiów.

5.2.

Studenci mają dobre warunki do udziału w ramach programu Erasmus+. Na kierunku filozofia są obecnie ważne umowy z 6 Uniwersytetami (Belgia, Niemcy, Hiszpania, Francja i 2 uniwersytety we Włoszech). W programie mobilności najczęściej biorą udział studenci 2. roku studiów I stopnia. Na Wydziale jest powołany koordynator programu Erasmus+. Pomimo to liczba wyjeżdżających i przyjeżdżających studentów jest niewielka. Studenci ocenianego kierunku wykazują niskie zainteresowanie programami wymiany krajowej i międzynarodowej (program MOST: rok 2013 – po 1 studentie wyjeżdżającym i przyjeżdżającym, rok 2014 – 1 student wyjeżdżający, rok 2015 – 3 studentów przyjeżdżających; program Erasmus: rok 2013 – 6 studentów wyjeżdżających, 2 przyjeżdżających, rok 2014 – 2 studentów wyjeżdżających, 1 przyjeżdżający, rok 2015 – po 2 studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających).

Biorąc jednak pod uwagę całkowitą niewielką liczbę studentów na danym programie, można mobilność studencką ocenić pozytywnie. Niewielkie zainteresowanie odbyciem części studiów za granicą nie odbiega od stanu na innych uczelniach w Polsce. Podczas spotkania z ZO PKA studenci posiadali wiedzę na temat programów mobilności krajowej i międzynarodowej. W ich ocenie UG posiada bogatą ofertę adresowaną do studentów ocenianego kierunku. Pozytywnie ocenili również proces rekrutacji i wsparcie UG w całokształcie spraw związanych z tym zakresem. W ocenie studentów UG podejmuje sprawne i adekwatne działania związane z promowaniem mobilności wśród studentów. Regulamin studiów UG, a także system punktów ECTS i ich prawidłowe oszacowanie do poszczególnych przedmiotów w zakresie oceny studenckiej w pełni wspiera studentów w możliwości uczestniczenia w programach wymiany krajowej i międzynarodowej.

Przyczyny małego zainteresowania wymianą międzynarodową należy upatrywać w słabości nauki języków obcych – co zgodne jest ze zdaniem samych studentów, którzy na spotkaniu z ZO PKA jako uzasadnienie nikłego zainteresowania wymianą międzynarodową wskazali głównie słabą znajomość języków obcych (w tym brak przygotowania z toku studiów), zwłaszcza w kontekście studiowania tekstów filozoficznych w języku obcym. Inną przyczyną mogą być jednak pewne niedociągnięcia organizacyjne: Na spotkaniu z Zespołem student studiów I. stopnia uczestniczący w wymianie w ramach programu Erasmus+ przedstawił problem polegający na tym, że otrzymał stypendium tylko na 4 miesiące pobytu na Uniwersytecie we Włoszech, natomiast semestr łącznie z sesją egzaminacyjną trwał 5 miesięcy. Jakkolwiek umowy są zawierane na poziomie Uczelni, okazuje się, że zalecane jest ich sprawdzanie. Niejasność w umowie (Invitation Letter), w której jest podane, że jest zawarta na 5 miesięcy a równocześnie termin od 01/10/2015 do 31/01/2016, jest odbierana negatywnie ze strony studenta i ten fakt może odzwierciedlić się następnie w jeszcze niższym zainteresowaniu o pobyty w ramach programu Erasmus +.

5.3.

Wsparciem studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy zajmuje się Biuro Karier. Biuro oferuje studentom pomoc w znalezieniu ofert pracy, staży itp. Ponadto zajmuje się organizowaniem szkoleń i warsztatów dla studentów (targi pracy, pisanie dokumentów aplikacyjnych, rozwijanie kompetencji miękkich, pomoc w rejestracji własnej działalności gospodarczej itp.). Biuro prowadzi stronę internetową na której studenci mogą znaleźć wszystkie informacje o jego działalności jak również w zakresie dostępnych ofert pracy. Do zadań Biura należy także monitorowanie losów zawodowych absolwentów. W trakcie spotkania ZO PKA ze studentami pozytywnie ocenili oni działalność Biura Karier, zwłaszcza w zakresie dostępności różnorodnych ofert pracy, co pozytywnie koreluje z szerokim profilem zawodowym absolwenta kierunku filozofia.

Na WNS działa Samorząd Studencki, który na szczeblu uczelnianym działa jako Parlament Studentów UG. Do jego zadań należy wspieranie studentów w procesie kształcenia, a także organizowanie życia społeczno – kulturalnego studentów. Podczas spotkania ZO PKA z przedstawicielami członków samorządu podkreślili oni swój wkład w sprawy dydaktyczne na WNS oraz w podejmowanie inicjatyw kulturalnych (np. juwenalia, otrzęsiny itp.). Samorząd wydziałowy nie posiada stałego budżetu (finansowanie celowe, które zdaniem członków samorządu jest adekwatnym do ich potrzeb

sposobem finansowania). Do dyspozycji samorządu pozostaje pomieszczenie biurowe wraz z niezbędnym sprzętem komputerowym. W strukturach samorządu nie działa żaden student ocenianego kierunku. Podczas spotkania ZO PKA ze studentami posiadali oni znikomą wiedzę na temat działalności samorządu. Jako jeden z argumentów takiego stanu rzeczy wskazali oni brak zainteresowania działalnością samorządu, z drugiej wskazali oni na brak działań informacyjnych ze strony samego samorządu.

Studenci nawiązują współpracę ze środowiskiem lokalnym, a także krajowym także dzięki pomocy nauczycieli akademickich, co przejawia się głównie poprzez udział studentów w sympozjach, debatach i zjazdach o tematyce filozoficznej (Lublin, Katowice). Ponadto studenci biorą udział w działalności towarzystw filozoficznych (PTF, PTFT, GTN). Studenci organizują także debaty filozoficzne w gdańskich kawiarniach. Studenci współpracują z trójmiejskimi liceami, gdzie pomagają w prowadzeniu kół filozoficznych. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci wskazali jako cenne doświadczenie współredagowanie czasopisma filozoficznego „Filozofuj!”.

5.4.

W UG działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Do jego zadań należy wspieranie studentów niepełnosprawnych na każdym etapie procesu kształcenia. W jego strukturach działa m.in. pracownia tyfłotechnologiczna. Regulamin studiów UG nakłada na dziekana wydziału obowiązek umożliwienia realizacji programu studiów przez studenta niepełnosprawnego w sposób dostosowany do jego ograniczeń psychofizycznych. Studenci niepełnosprawni mogą studiować wg indywidualnego programu studiów. Biblioteka oferuje studentom możliwość wielokrotnego przedłużenia wypożyczenia książek, a także ich zwrotu w dowolnej filii biblioteki. Infrastruktura dydaktyczna jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych – wyposażona jest w windy, podjazdy, opisy pomieszczeń za pomocą alfabetu Braille’a. Studenci mogą korzystać ze stanowisk komputerowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych – w tym monitory i drukarki brajlowskie). Ponadto strona internetowa UG jest przystosowana do potrzeb osób słabowidzących. Podczas spotkania ZO PKA ze studentami ocenili oni, iż wsparcie studentów niepełnosprawnych w pełni odpowiada ich potrzebom. Wskazali oni, iż nauczyciele akademicy starają się dostosowywać formy kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

5.5.

Za obsługę administracyjną studentów, w tym związaną z pomocą materialną, odpowiada Sekretariat IFSiD oraz Dziekanat WNS. Dni i godziny pracy tych jednostek są w pełni dostosowane do potrzeb studentów. Informacje o procesie kształcenia umieszczone są także w gablotach informacyjnych, na stronie internetowej oraz w Portalu studenta. Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili działalność jednostek odpowiedzialnych za obsługę administracyjną – w tym merytoryczne przygotowanie pracowników i ich kulturę osobistą. Wskazali jednocześnie na sprawne załatwianie bieżących spraw administracyjnych związanych z tokiem studiów i pomocą materialną (z uwzględnieniem terminowości wypłat). Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z obsługi administracyjnej i dostępu do ogólnych informacji na temat procesu kształcenia. Jednocześnie jako jedyne uchybienie wskazali sporadyczne problemy związane z przekazywaniem bieżących informacji w zakresie odwoływanych zajęć. Wskazali przy tym, że sytuacje te nie są systematyczne, co zdaniem ZO PKA nie wpływa rażąco na sprawność przekazywania informacji i zapewnienie studentom dostępu do niech.

2. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia studentom właściwe wsparcie dydaktyczne, materialne, naukowe, które wspomaga ich w pełni w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia, wchodzeniu na rynek pracy, a także umożliwia im samodzielne prowadzenie badań naukowych. Studenci mają stworzoną możliwość uczestniczenia w programach mobilności krajowej oraz międzynarodowej. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie WNS w zakresie dostosowania procesu kształcenia do ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności. Jednostka zapewnia właściwą opiekę administracyjną. W związku z powyższym, mając na uwadze opinie studentów i analizę stanu faktycznego kryterium należy uznać za spełnione w pełni.

4. Zalecenia

Zaleca się dostosowanie przepisów regulujących przyznawanie pomocy materialnej – we wskazanym zakresie – do zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zaleca się bardziej intensywne motywowanie studentów do uczestniczenia w programach wymiany międzynarodowej.

Zaleca się też dokładniejsze sprawdzanie umów o wymianie międzynarodowej, aby nie dochodziło do nieporozumień, które mają negatywny wpływ na studentów uczestniczących w wymianie.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1. Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

Pierwszym dokumentem określającym zasady funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim jest Uchwała Senatu nr 76/09 z 26.11.2009 r. (z późn. zm. Uchwałą nr 50/15 z 25.06.2015 r.), zgodnie z którą: „WSZJK w UG opiera się na wspólnym dążeniu przez środowisko akademickie do osiągnięcia najwyższej jakości zajęć dydaktycznych, powiązanej z wysokimi standardami badań naukowych”. Zarządzeniem nr 49/R/10 z 31.05.2010 r.

(z późn. zm. Zarządzeniem nr 25/R/13 z 15.02.2013 r.) Rektor ustalił skład Uczelnianego i Wydziałowych Zespołów do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia oraz zakres powierzanych im zadań, a Zarządzeniem nr 80/R/12 z 16.10.2012 r. (z późn. zm.) powołał Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia na okres kadencji 2012-2016.

Na Wydziale Nauk Społecznych został wdrożony Wydziałowy System Zapewniania Jakości Kształcenia (Zarządzenie Dziekana nr 1/2011 z 24.03.2011 r., z późn. zm. Zarządzeniem nr 1/2014 z 1.10.2014 r.), którego mocną stroną jest zestaw sformalizowanych procedur projakościowych, m.in.: okresowy przegląd programów studiów, hospitacja i ewaluacja zajęć, kontrola rozkładu ocen, procedury dyplomowania, itd. 1.10.2012 r. (z późn. zm. 1.10.2015 r.) został powołany Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (WZZJK). Dodatkowo powołano Wydziałową Komisję Ewaluacji Procedur (1.04.2016 r., WKEP).

6.1.1

Ostatni przegląd i zmiana programu związana była z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Obecnie na WNS wprowadzono Procedurę okresowego przeglądu planów i programów kształcenia. Dyrektor Instytutu (lub Z-ca Dyrektora ds. dydaktycznych) zarządza okresowy przegląd i analizę planów i programów kierunku, a dokonują go (nie rzadziej niż raz na jeden cykl kształcenia na danym kierunku) Rady Programowe przy współpracy m.in. z kierownikami zakładów. W trakcie przeglądu sprawdzone zostają: a) spójność programów kształcenia z zakresem treści i efektów określonych standardami kształcenia, b) ewentualne powtarzanie się szczegółowych celów i treści kształcenia różnych przedmiotów, realizowanych w ramach określonego kierunku studiów, c) odpowiedniość sposobów realizacji przedmiotów oraz form i warunków ich zaliczenia względem określonych w sylabusie efektów kształcenia, d) adekwatność sposobów weryfikacji założonych w sylabusach efektów kształcenia. Przeglądy ZO PKA ocenia jako systematyczne, zaś dokonywaną podczas nich analizę uznaje za cechującą się odpowiednim zakresem i kompleksowością. Opiekunowie roku i Z-ca Dyrektora ds. dydaktycznych (na dyżurze projakościowym) zbierają uwagi od studentów, które następnie są uwzględniane przy projektowaniu zmian. Efektem tej form działań projakościowych było opracowanie i wprowadzenie dodatkowych przedmiotów fakultatywnych oraz udoskonalenie systemu zapisów na zajęcia fakultatywne. W Raporcie WZdsJK „Realizacja założeń systemu zapewniania jakości kształcenia na WNS UG roku ak. 2014/15” zamieszczono sprawozdanie ze współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, zawierające informację o działaniach WNS w zakresie konsultacji zmierzających do modyfikacji programów, planów i metod kształcenia oraz dookreślenia zbioru efektów kształcenia (m.in. kontakty z przedstawicielami oświaty oraz podmiotami, w których odbywają się praktyki studenckie). Ponadto stałym członkiem Rady Programowej dla kierunku filozofia jest przedstawiciel interesariuszy zewnętrznych (starszy kustosz PAN, Biblioteka Gdańska). Dziekan Zarządzeniem nr 2/2014 z 22.10.2014 r. powołał Pełnomocnika ds. Współpracy między Nauką i Biznesem, do którego zadań należy inicjowanie, wspomaganie i koordynowanie procesów związanych ze współpracą nauki i biznesu (przedstawiono 2 sprawozdania z działalności: 31.03.2015, 31.03.2016).

6.1.2

W Raporcie WZdsJK „Realizacja założeń systemu zapewniania jakości kształcenia na WNS UG w roku ak. 2014/15” zamieszczono wyniki przeprowadzenia procedur związanych z oceną jakości zajęć dydaktycznych (hospitacje zajęć, ankietowa ewaluacja zajęć).

Efektom hospitacji zajęć są rozmowy z prowadzącymi hospitowane zajęcia, podczas których analizuje się mocne i słabe strony procesu dydaktycznego. Na kierunku filozofia w roku akademickim 2013/2014 jedno zajęcia uzyskały negatywną ocenę hospitującego. Z prowadzącym zajęcia odbyto rozmowę analizującą problem. W następnym roku akademickim zwiększono liczbę hospitowanych zajęć (z 3 do 14), w tym powtórzono hospitację zajęć ocenionych uprzednio negatywnie – ocena była pozytywna (podobnie jak w przypadku wszystkich pozostałych hospitowanych zajęć). Raport WZdsJK potwierdza, że w roku 2014/2015 wszyscy prowadzący uzyskali pozytywną opinię pohospitacyjną – hospitacje zajęć przeprowadzone przez ZO PKA potwierdzają odpowiedni poziom nauczania na kierunku filozofia.

W wyniku analizy ankietowej ewaluacji zajęć dokonano identyfikacji mocnych i słabych stron procesu

kształcenia na zajęciach dydaktycznych – wśród pierwszych wyróżnia się życzliwy stosunek prowadzących do studentów, adekwatność treści zajęć w stosunku do zapisów w sylabusach, właściwe dopełnianie się treści poszczególnych modułów. Największą słabością zauważoną przez studentów, którzy odesłali ankiety, jest możliwość kształtowania przez nich zakładanych kompetencji społecznych podczas zajęć. Zidentyfikowana słaba strona procesu dydaktycznego została poddana refleksji – jak pokazały spotkania ZO PKA z pracownikami dydaktycznymi, mają oni świadomość konieczności poprawy w tej kwestii, ale – tu z przedstawioną przez nich argumentacją ZO PKA się zgodził – ze względu na charakter założonych efektów w obszarze kompetencji społecznych, problemu tego nie da się rozwiązać decyzjami formalnymi. ZO PKA docenia starania podjęte do tej pory w celu rozwiązania zidentyfikowanego problemu, ale zaleca dalsze poszukiwania odpowiednich rozwiązań w tym zakresie.

Monitorowanie weryfikowania realizacji efektów kształcenia dokonuje się poprzez systematyczny, okresowy (nie rzadziej niż raz w cyklu studiów) przegląd metod weryfikacji efektów kształcenia określonych w sylabusach, stałą kontrolę rozkładu ocen w protokołach zaliczeniowych i egzaminacyjnych) i weryfikowanie procesu dyplomowania. Raport WZdsJK obejmuje też wyniki przeglądu sprawozdań złożonych przez opiekunów grup studentów; przeprowadzenia procedur związanych z procesem dyplomowania (zatwierdzanie tematów prac dyplomowych, wyłanianie recenzentów prac oraz ich powoływanie przez Dziekana, sprawdzanie samodzielności prac programem „Plagiat”, ocena funkcjonalności ww. procedur)

W wyniku kontroli rozkładu ocen WZdsJK wykrył problem zauważony także przez ZO PKA, tj. lekką przewagę dobrych i bardzo dobrych (w stosunku do rozkładu normalnego). Jak wynika z w/w Raportu WZdsJK podjęto analizę przyczyn takie rozkładu ocen – wskazano, że przyczynami nierównomiernego rozkładu ocen są: mała liczebność grup studenckich, której towarzyszy wysoki poziom grup ćwiczeniowych i bardzo dobre przygotowanie studentów oraz wadliwie skonstruowana forma zaliczenia, polegająca na wykonaniu pracy grupowej, bez określenia reguł oceny indywidualnego wkładu pracy studenta, oraz niedookreślone kryteria oceny. Działania naprawcze polegały na ich dookreśleniu w kolejnym cyklu kształcenia. Zdaniem ZO PKA kwestia ta nadal wymaga poprawy.

Słabością wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest monitorowanie informacji zwrotnych, jakie studenci otrzymują na temat jakości swoich prac pisemnych. ZO PKA napotkał bowiem na pewną liczbę prac etapowych, których ocena pozbawiona była uzasadnienia stanowiącego informację zwrotną dla studenta, co powinien jeszcze poprawić.

6.1.3

Z uzyskanych informacji wynika, że osiągnięcia studentów są weryfikowane w procesie zaliczania zajęć oraz egzaminów w oparciu o metody zapisane w sylabusach każdego przedmiotu/modułu, itd., (nowy sylabus zajęć obowiązujący od roku 2015/16, na podstawie Zarządzenia Rektora 98/R/14 z 23.10.2014 r., wprowadza dodatkowy punkt - weryfikacja efektów kształcenia), zgodnie ze skalą ocen określoną w Regulaminie Studiów. Rektor Zarządzeniem nr 50/R/15 z 1.06.2015 r. wprowadził procedurę weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, która m.in. określa sposoby potwierdzania zakładanych efektów na każdym etapie kształcenia, w tym: system oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych; system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu; system sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania) oraz system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy.

Ocena metod weryfikacji jest systemowo dokonywana w ramach okresowych przeglądów sylabusów, które wchodzi w zakres okresowych przeglądów planów i programów kształcenia. Biorąc pod uwagę przeanalizowane przez siebie sylabusy, ZO PKA stwierdza, że system oceny wdrożony przez WZdsJK działa skutecznie.

Proces dyplomowania weryfikowany jest następująco: zatwierdzanie tematów prac na posiedzeniach Rad Instytutu; procedura sprawdzania samodzielności prac dyplomowych programem "Plagiat"; ocena funkcjonalności procedur związanych z procesem dyplomowania, polegająca na powtórnym zrecenzowaniu wybranych losowo prac dyplomowych, po zakończeniu procesu dyplomowania (dopuszczalny 10% współczynnik podobieństwa). W jednym przypadku program wykrył niewiele większy stopień podobieństwa do już istniejącej pracy. Podjęto działanie naprawcze w postaci rozmowy z promotorem, który wyjaśnił przyczyny tego stanu rzeczy i pisemnie potwierdził

samodzielność pracy. Uznano zasadność wyjaśnień promotora.

Ponadto, zgodnie z w/w Raportem WZdsJK, w roku akademickim 2014/2015 została przeprowadzona procedura oceny funkcjonalności procedur zatwierdzania tematów prac dyplomowych, wyłaniania recenzentów prac dyplomowych oraz sprawdzania samodzielności prac dyplomowych programem „Plagiat”. Na kierunku filozofia polegała ona na demokratycznym wyborze z Rady Programowej dla kierunku filozofia recenzenta-eksperta, którego zadaniem było dokonanie przeglądu (po utajnieniu nazwiska autora, promotora i recenzenta) tematów obronionych z wynikiem pozytywnym prac dyplomowych i wyborze min. 3 prac ze studiów każdego stopnia, a następnie poddaniu ich recenzji eksperckiej. Sporządzona przez recenzenta-eksperta recenzja ekspercka została następnie przez Dyрекcję Instytutu porównana z oceną promotora i recenzenta odtajnionej pracy. W wyniku analizy stwierdzono, że proces dyplomowania przebiega prawidłowo, a wystawiane oceny, poza nielicznymi wyjątkami, zasadniczo odpowiadają poziomowi ocenianych prac. Recenzje eksperckie przekazano Z-cy Dyrektora ds. Dydaktycznych, który po odkodowaniu przekazał uzyskane informacje odpowiednim Kierownikom Zakładów oraz promotorom. Biorąc pod uwagę przeanalizowane podczas wizytacji prace dyplomowe, ZO PKA zgadza się z powyższą oceną, z zastrzeżeniem co do nieprecyzyjnego określenia „nieliczne” – pewna tendencja do zawyżania ocen cały czas, zdaniem ZO PKA, istnieje. ZO PKA zaleca więc w przyszłości bardziej precyzyjne monitorowanie, czy liczba negatywnych wyjątków nie ulega zwiększeniu.

6.1.4

Senat UG podjął Uchwałę nr 53/15 z 25.06.2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się, określając zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Od chwili obowiązywania Uchwały żaden kandydat nie zgłosił potrzeby uruchomienia procedury uznawalności kwalifikacji pozaformalnych. Informacje dla kandydatów oraz wzory dokumentów można znaleźć na stronie: http://jakoscksztalcenia.ug.edu.pl/potwierdzanie_osiagniec

6.1.5

Biuro Karier monitoruje losy zawodowe absolwentów, zgodnie z „Procedurą przeprowadzania badań losów absolwentów UG i ich poziomu satysfakcji z usług edukacyjnych” stanowiącą Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora nr 6/R/15 z 20.01.2015 r. BK opracowuje i przekazuje wyniki badań na Wydział, a za ich analizę i sporządzenie raportu wraz z rekomendacjami odpowiada WZdsJK.

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że Uczelnia nie monitoruje losów absolwentów z podziałem na poszczególne kierunki, a więc Wydział nie ma możliwości wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia. Jednakowoż zwraca się uwagę, że ankieta dla absolwenta zawiera stosowne pytanie nie tylko o Wydział, ale i o ukończony kierunek studiów, tak więc od strony formalnej istnieje możliwość monitoringu z podziałem na kierunki. Dotychczasowy brak takiego monitoringu stanowi słabość systemu.

6.1.6

Polityka kadrowa WNS polega na wspieraniu indywidualnego rozwoju nauczycieli akademickich, a szczególnie młodej kadry (zdobywanie stopni i tytułów naukowych, granty, zagraniczne wyjazdy naukowe) oraz eliminowaniu osób niespełniających warunków nakładanych przez ustawę (okresowe oceny nauczycieli akademickich, hospitacje, ankiety studenckie). WZdsJK oraz Rada IFSiD omawiają obsadę zajęć oraz korelację pomiędzy ich tematyką a merytorycznymi dyspozycjami pracowników.

Od czasu poprzedniej wizytacji ZO PKA w jednym przypadku (moduł: Epistemologia) wykryto niezgodność merytorycznych kompetencji prowadzącego z tematyką zajęć, w efekcie zmieniono prowadzącego. Biorąc pod uwagę fakt, analiza tej korelacji dokonana przez ZO PKA wykazała, iż zajęcia są prowadzone przez nauczycieli akademickich stosownie do ich kompetencji i tematyki badań, należy uznać, że system zapewniania jakości kształcenia na kierunku filozofia działa w tym aspekcie bez zarzutu.

ZO PKA docenia też następujące pozytywnie motywujące aspekty systemu zapewniania jakości kształcenia: Każdy nauczyciel akademicki może złożyć wniosek o dofinansowanie z Funduszu Innowacji Dydaktycznych na innowacyjne formy dydaktyczne (w tym o wynagrodzenie), jeśli

podejmie się ich zaprojektowania, a następnie realizacji w okresie nie krótszym niż jeden semestr. Pracownicy naukowo-dydaktyczni mogą otrzymać m.in. Nagrodę Rektora (wnioskuje RW) oraz nagrodę „Nauczyciel Roku” im. K. C. Mrongowiusza za szczególne osiągnięcia dydaktyczne (do nagrody zgłaszają dziekani w porozumieniu z wydziałowymi radami samorządu studentów). Na WNS w roku ak. 2014/15 przeprowadzono procedurę oceny jakości pracy pracowników administracyjnych. Pomimo udostępnienia studentom papierowej ankiety nie uzyskano zwrotów.

6.1.7

W Zarządzeniu Rektora nr 48/R/10 z 31.05.2010 r. w sprawie zasad funkcjonowania WSZJK na UG znajduje się kwestionariusz ankiety (Załącznik nr 2), którą studenci wypełniają on-line w Portalu Studenta raz w semestrze, a także informacje o ankiecie dla nauczycieli akademickich (Załącznik nr 1) - opiniao pracy z daną grupą oraz realizowanym programie jako dane kontekstowe do wyników uzyskanych badania ankietowego studentów. Zarządzeniem nr 16/R/16 z 9.02.2016 r. w sprawie trybu oceny okresowej nauczycieli akademickich w UG Rektor wprowadził nowy wzór formularza oceny, obejmujący informacje o wynikach ankiet. Obecny wzór obejmuje pytania dotyczące tak kwestii merytorycznych (np. wiedzy prowadzącego, umiejętności jej zrozumiałego przekazania), jak i bardziej osobowych (np. stosunku do studentów, rzetelności w wypełnianiu obowiązków nauczyciela akademickiego). ZO PKA uznaje zakres tej oceny za odpowiedni.

WKO wykorzystuje do oceny jakości kadry naukowo-dydaktycznej wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów, pomimo niskiej zwrotności ankiet (przedstawiano protokoły WKO: 8.04.2014, 21.01.2015, 22.04.2015), a także informacje nt. jakości zajęć pozyskane dzięki bezpośrednim rozmowom ze studentami (np. na dyżurach projakościowych). Z powodu niskiej zwrotności ankiet, a co za tym idzie ich niereprezentatywności, nie jest możliwe dokonywanie na ich podstawie wiążących ocen nauczycieli akademickich. Wyniki te są jednak wykorzystywane jako sugestie do omówienia w indywidualnych rozmowach z prowadzącymi oceniane zajęcia.

6.1.8

WNS mieści się w nowoczesnym budynku, który dysponuje doskonałymi warunkami materialnymi i infrastrukturą dydaktyczną (sale, audytoria, biblioteki, system biblioteczno-informacyjny, ułatwienia dla studentów niepełnosprawnych). Ewentualne problemy z warunkami prowadzenia zajęć pracownicy oraz studenci mogą zgłaszać do Dyrekcji Instytutu lub administracji budynku.

Studenci mogą korzystać z Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów oraz ze środków budżetu państwa (przyznawanych przez Wydziałową Komisję Stypendialną), tj.: stypendia socjalne, zapomogi oraz stypendia dla studentów niepełnosprawnych, ponadto mogą otrzymać stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia. Pewną słabością ocenianego tu systemu jest przeoczenie niezgodności prawnych w procedurze przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów (patrz pkt. 5.1. niniejszego raportu).

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz analizy otrzymanej dokumentacji wynika, że na wizytowanym Wydziale nie funkcjonuje narzędzie systemowe do badania zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów. Ewentualne problemy identyfikowane są na bieżąco przez Dyrekcję Instytutu i administrację na podstawie informacji ze strony pracowników i studentów. Biorąc pod uwagę wysoki poziom infrastruktury oraz wysoki poziom zadowolenia studentów z wsparcia materialnego, ZO PKA stwierdza, że na chwilę obecną taka forma monitorowania zasobów materialnych jest wystarczająca.

6.1.9

WZdsJK zajmuje się monitorowaniem, gromadzeniem, analizowaniem i dokumentowaniem działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, a następnie opisuje to w corocznym Sprawozdaniu. W roku ak. 2013/14 i 2014/15 Zespół pracował m.in. nad realizacją procedur: okresowego przeglądu planów i programów kształcenia, oceny jakości zajęć dydaktycznych, procesu dyplomowania, oceny jakości pracy pracowników administracyjnych oraz nad analizą wyników: hospitacji zajęć dydaktycznych, kontroli rozkładu ocen w protokołach zaliczeniowych, przeglądu sprawozdań złożonych przez opiekunów grup studentów.

Oprócz ww. dokumentacji Zespołowi Oceniającemu przedstawiono m.in.: protokoły z posiedzeń WZdsJK, protokoły z posiedzeń RW dot. jakości kształcenia, Raport WZdsJK „Realizacja założeń

systemu zapewniania jakości kształcenia na WNS UG w roku ak. 2014/15”, 2 Sprawozdania WZdsJK z oceny własnej za rok ak. 2013/14 i 2014/15 dla UZZJK, 2 Sprawozdania UZZJK - Informacja o przebiegu działań dotyczących jakości kształcenia w UG w roku ak. 2013/14 i 2014/15, które gromadzone są m.in. w dziekanacie.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni mogą pozyskać informacje o WSZJK na stronach www (wydziałowej oraz instytutowej) oraz na Facebooku (projekt pilotażowy - profil prowadzony przez pracowników Instytutu Politologii).

6.1.10

Informacje o programie i procesie kształcenia są dostępne dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na tablicach informacyjnych na terenie Wydziału oraz na jego stronie internetowej. Studenci, poprzez Portal Studenta (część intranetu UG), mają dostęp do aktualnych sylabusów przedmiotów, uzyskanych ocen, ankiet ewaluacyjnych. Pracownicy zamieszczają tam materiały edukacyjne, wiadomości do studentów, ogłoszenia, wpisują oceny oraz aktualizują informacje o swoich badaniach i rozwoju naukowym. Na stronie Instytutu można znaleźć: program studiów, plan zajęć, informacje o opiekunach roku, godzinach konsultacji, zasadach dyplomowania, stażach i praktykach. Kandydaci na studia mogą pozyskać informacje na stronie:

http://wns.ug.edu.pl/rekrutacja/oferta_i_zasady_ksztalcenia.

Dyrektor Instytutu powołuje Opiekuna roku (na cały cykl kształcenia), który reprezentuje studentów danego roku, wspierając ich m.in. w wyrażaniu opinii oraz formułowaniu wniosków; organizuje na początku zajęć spotkania ze studentami i informuje ich o organizacji roku akademickiego, toku studiów, regulaminie studiów, systemie pomocy materialnej, itd. Ponadto Z-ca Dyrektora IFSiD ds. Dydaktycznych Filozofii prowadzi również raz w miesiącu dyżur projakościowy.

6.2

Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Jak wynika z informacji udzielonych ZO PKA, wyniki działań projakościowych podlegają kontroli przez Radę WNS i mają charakter jawny: Prodziekan ds. dydaktyki prezentuje Radzie Wydziału Raport złożony z częściowych Sprawozdań poszczególnych Instytutów z oceny własnej za dany rok akademicki dla Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Poszczególne procedury podlegają weryfikacji formalnej oraz ocenie ich funkcjonalności przez Wydziałową Komisję Ewaluacji Procedur (złożona z przedstawicieli każdego Instytutu WNS i powoływana przez Dziekana na wniosek Dyrektorów Instytutów), która przedstawia wyniki w formie sprawozdania przedkładanego Przewodniczącemu Zespołu. Zespół dokonuje cyklicznej ewaluacji Systemu co najmniej raz w czasie trwania kadencji władz Wydziału.

ZO PKA zapoznał się z odpowiednim raportem za ostatni rok akademicki („Realizacja założeń systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych UG w roku ak. 2014/2015”) Z raportu wynika, że analizie i ocenie poddawane są wszystkie istotne aspekty działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, tj.: okresowy przegląd planu i programów zajęć, procedury oceny zajęć dydaktycznych (hospitacje, ankiety i analiza ich wyników), procedury monitorowania oceny realizacji efektów kształcenia, np. kontroli rozkładu ocen i wykorzystanie jej wyników, procedury monitorowania procesu dyplomowania, analiza współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w obszarze zapewniania jakości kształcenia.

ZO PKA pozytywnie ocenia zakres, systematyczność i kompleksowość dokonywanej oceny, metody zbierania i analizy danych, jawność i dostępność wyników oceny oraz udział interesariuszy wewnętrznych w dokonywaniu tej oceny. Słabością jest natomiast znikomy udział interesariuszy zewnętrznych w tym procesie. ZO PKA uznaje jednak za zasadne wyjaśnienie, że w przypadku kierunku filozofia bardziej aktywny i produktywny udział interesariuszy zewnętrznych w tym procesie jest trudno osiągalny. Tak więc pomimo w/w słabości, ogólna ocena ZO PKA jest w tym punkcie pozytywna.

3. Uzasadnienie

Uniwersytet Gdański (w 2009 r., z późn. zm.) wprowadził wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, powołał UZZJK oraz wprowadził wzory narzędzi badawczych, tj. ankiet do: oceny jakości kształcenia, okresowej oceny nauczycieli akademickich, badania losów zawodowych absolwenta

(wymaga dalszego doskonalenia), a także protokół hospitacji.

Na WNS został wdrożony WSZJK (w 2011 r., z późn. zm.), powołano WZZJK i WKEP. Na Wydziale funkcjonują procedury: okresowego przeglądu planów i programów kształcenia, oceny jakości zajęć dydaktycznych, procesu dyplomowania, oceny jakości pracy pracowników administracyjnych, hospitacji zajęć dydaktycznych, kontroli rozkładu ocen w protokołach zaliczeniowych, przeglądu sprawozdań złożonych przez opiekunów grup studentów, a także procedury ogólnouczelniane, dot.: weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, potwierdzania efektów uczenia się, okresowej oceny nauczycieli akademickich. Lektura raportów i protokołów z działań wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wskazuje, że system gromadzenia danych działa poprawnie, zaś analiza efektów działania systemu – iż jest on efektywny. Niedociągnięcia w funkcjonowaniu procedur systemu są niewielkie i nie wpływają zasadniczo na doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

4. Zalecenia

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wymaga dalszego dopracowania w zakresie monitorowania losów absolwentów z podziałem na poszczególne kierunki studiów. Ankieta dla absolwenta zawiera stosowne pytanie, tak więc od strony formalnej istnieje taka możliwość. Zaleca się opracowanie wyników z monitoringu z uwzględnieniem podziału nie tylko na wydziały, ale i na poszczególne kierunki studiów, aby wydziały miały możliwość ich wykorzystania do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia.

Ponadto zaleca się opracowanie i dołączenie do zestawu sformalizowanych procedur projakościowych procedury dot. badania jakości zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów. Udoskonalenia wymaga także monitorowanie sposobu oceniania prac etapowych. Szczególny nacisk powinien być położony na kwestię informacji zwrotnej dotyczącej postępów i braków w danym obszarze kształcenia, jakie student powinien uzyskać dzięki ocenie swojej pracy.

Warto także zadbać o bardziej uważną kontrolę spójności aktów prawnych mających bezpośredni wpływ na jakość kształcenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Przeprowadzona wizytacja, przegląd dokumentacji, spotkania z kadrami akademicką oraz studentami pozwala stwierdzić, iż analiza SWOT została przeprowadzona rzetelnie, choć nie wszystkie jej wnioski zgadzają się z wnioskami ZO PKA. Jako silne strony ocenianego kierunku analiza SWOT wymienia zwłaszcza silną kadrę dydaktyczną, bardzo świadomie sformułowaną koncepcję kształcenia zachowującą „czystą” postać filozofii, silne związki z absolwentami.

Ocena jakości kadry nie budzi zastrzeżeń. Także koncepcja kształcenia: zachowania „czystej” postaci filozofii jest dogłębnie przemyślana i konsekwentnie realizowana – co stanowi niewątpliwie mocną, jeśli nie najmocniejszą, stronę ocenianego kierunku, to kształcenie językowe – uznane w analizie SWOT za mocną stronę – po spotkaniach ze studentami jawi się jako strona słaba i jedna z przyczyn innej słabej strony (tym razem wyszczególnionej jako taka w analizie SWOT): małej liczby kursów w językach obcych. Zdaniem ZO PKA ów ostatni wniosek można nawet poszerzyć i uznać, że słabą stroną jest ogólnie – umiędzynarodowienie kształcenia od strony studentów. Również uznane za silną stronę związki z absolwentami oraz integracja środowiska filozoficznego z otoczeniem społecznym nie przekładają się w dostatecznym stopniu na konkretne dane umożliwiające doskonalenie efektów kształcenia, m.in. z powodu braku znajomości losów absolwentów. Innymi słowy – związki Jednostki z absolwentami nie są aż tak silne, jak wynika z analizy SWOT.

Pozostałe wnioski analizy SWOT można, zdaniem ZO PKA, uznać za trafne.

Dobre praktyki

1. Ocena funkcjonalności procedur związanych z procesem dyplomowania, polegającą na powtórnym zrecenzowaniu wybranych losowo prac dyplomowych, po zakończeniu procesu dyplomowania.
2. Procedura kontroli rozkładu ocen w protokołach zaliczeniowych i egzaminacyjnych (potrzebne jednak doskonalenie funkcjonowania tej procedury).
3. Z-ca Dyrektora IFSiD prowadzi raz w miesiącu dyżur projakościowy – czas poświęcony wyłącznie zbieraniu od indywidualnych interesariuszy informacji i pomysłów dotyczących doskonaleniu jakości kształcenia.

ZAŁĄCZNIKI DO RAPORTU